

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tora nevi'im u-ketuvim

Leusden, Johannes

Amstelodami, 1667

Liber Deuteronomium, Hebraice, [...], Id Est, Ista Verba.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39406

עיה ד
שימין
מנוית
ותחיל
ותחילה
ששה ה

Cap. I.
Moseh in fine
vitae suae
refert novo
saeculo filio-
rum Israel
casus ali-
quos, qui
praterie-
rant, ut illis
fent utilis
doctrina, &
dulcis cor-
rectionis.

Enarrat
eis, quod
ex jussu
Dei profe-
ti sunt in
monte Ho-
reb, ut ter-
ram pro-
missionis at-
tingerent.

Electio ju-
dicum, ut
eum in fe-
rendo onere
administra-
tionis popu-
li subleua-
rent.

א אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר
הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תפל
ולבן וחצרת ודיזב: אחר עשר יום מחרב דרך הר
שעיר עד קדש ברנע: ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר
חדש באחד להודש דבר משה אל בני ישראל ככל
אשר צוה יהוה אתו אלהם: אחרי הכתו את סיחן
מלך האמרי אשר יושב בחשבון ואת עוג מלך הבשן
ה אשר יושב בעשתרת באררעי: בעבר הירדן בארץ
מואב הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר:
יהוה אלהינו דבר אלינו בחרב לאמר רב לכם שבת
בהר הזה: פנו וסעו לכם ובאו הר האמרי ואל כל-
שכניו בערבה בהר ובשפלה ובנגב ובחוף הים ארץ
הכנעני והלבנון עד הנהר הגדל נהר פרת: ראה
נתתי לפניכם את הארץ באוורשו את הארץ אשר
נשבע יהוה לאבותיכם לאברהם ליצחק וליעקב לתת
להם ולזרעם אחריהם: ואמר אלכם בעת ההוא
לאמר לא אוכל לבדי שאת אתכם: יהוה אלהיכם
הרבה אתכם והנכם היום ככוכבי השמים לרב:
יהוה אלהי אבותכם יסף עליכם ככם אלף פעמים
ויברך אתכם כאשר דבר לכם: איכה אשה לבדי
טרחכם ומשאכם ודיבכם: הכולכם אנשים חכמים
ונבנים וירעים לשבטיכם ואשימם בראשיכם: ותענו
אתי

אתי ותאמרו טוב הדבר אשר דברת לעשות : ואקח טו
 את ראשי שבטיכם אנשים חכמים וידעים ואתן אותם
 ראשים עליכם שרי אלפים ושרי מאות ושרי חמשים
 ושרי עשרת ושטרם לשבטיכם : ואצוה את שפטיכם 16
 בעת ההוא לאמר שמע בין אחיכם ושפטתם צדק
 בין איש ובין אחיו ובין גרו : לא תכירו פנים במשפט 17
 בקטן כגדל תשמעון לא תגורו מפני איש כי המשפט
 לאלהים הוא והדבר אשר יקשה מכם תקרבון אלי
 ושמעתיו : ואצוה אתכם בעת ההוא את כל הדברים 18
 אשר תעשון : ונסע מחרב ונלך את כל המדבר 19
 הגדול והנורא ההוא אשר ראיתם דרך הר האמרי
 כאשר צוה יהוה אלהינו אתנו ונבא עד קדש ברנע :
 ואמר אלכם באתם עד הר האמרי אשר יהוה אלהינו כ
 נתן לנו : ראה נתן יהוה אלהיך לפניך ארץ הארץ 21
 עלה רש כאשר דבר יהוה אלהי אבתיך לך אל תירא
 ואל תחת : ותקרבון אלי כלכם ותאמרו ונשלחה 22
 אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ וישבו אתנו דבר
 את הדרך אשר נעלה בה ואת הערים אשר נבא
 אליהן : ויטב בעיני הדבר ואקח מכם שנים עשר 23
 אנשים איש אחד לשבט : ויפנו ויעלו ההרה ויבאו 24
 עד גחל אשכול וירגלו אתה : ויקחו בידם מפרי כה
 הארץ ויורדו אלינו וישבו אתנו דבר ויאמרו טובה
 הארץ אשר יהוה אלהינו נתן לנו : ולא אביתם 26
 לעלת ותמרו את פי יהוה אלהיכם : ותרגנו 27
 באהליכם ותאמרו בשנאת יהוה אתנו הוציאנו מארץ
 מצרים לתת אתנו ביד האמרי להשמידנו : אנה 28
 אנחנו עלים אחינו המסו את לבבנו לאמר עם גדול
 ורם ממנו ערים גדלות ובצורת בשמים וגם בני ענקים
 ראינו

*Iter per de-
sertum us-
que ad Ca-
des Barnea.*

*Explorato-
rum legatio
ad terram
promissionis
exploran-
dam.*

*Qua de il-
la retule-
runt.*

*Populi de-
tractio, &
diffidentia.*

*Qualem
animum
Moseh ad-
didit eis,
quorum in-
credulitati
nullatenus
proficit.*

29 ראינו שם : ואמר אלכם לא תערצון ולא תיראון
ל מהם : יהוה אלהיכם ההלך לפניכם הוא ילחם לכם
31 ככל אשר עשה אתכם במצרים לעיניכם : ובמדבר
אשר ראית אשר נשאלך יהוה אלהיך כאשר ישאל
איש את בנו בכל הדרך אשר הלכתם עד כאנכם

*Quod
Deus sta-
tuit in sup-
plicium
peccati ipso-
rum, quod
nemo pra-
ter Cha-
leb, & Fe-
hosuah in
terram pro-
missionis in-
grederetur.*

32 עד המקום הזה : ובדבר הזה אינכם מאמינים ביהוה
33 אלהיכם : ההלך לפניכם בדרך לתור לכם מקום
לחנתכם כאשר לילה לראתכם בדרך אשר תלכו
34 בה ובענין יומם : וישמע יהוה את קול דבריכם ויקצף
לה וישבע לאמר : אם יראה איש באנשים האלה הדור
הרע הזה את הארץ הטובה אשר נשבעתי לתת
36 לאבותיכם : זולתי כלב בן יפנה הוא יראנה ולו אתן
את הארץ אשר דרך בה ולבניו יען אשר מלא
37 אחרי יהוה : גם כי התאנף יהוה בגללכם לאמר
38 גם אתה לא תבא שם : יהושע בן נון העמד לפניך
הוא יבא שמה אתו חזק כיהוה ינחלנה את
39 ישראל : וטפכם אשר אמרתם לבו יהיה ובניכם
אשר לא ידעו היום טוב ורע המה יבאו שמה
מ ולהם אתננה והם ירשוה : ואתם פנו לכם וסעו

*Quod pec-
cati sui poe-
nitentiā
ducti, con-
tra moni-
tum Moseh
ex praecepto
Dei, hostem
aggredi vo-
luerunt.*

41 המדברה דרך ים סוף : ותענו ותאמרו אלי
חטאנו ליהוה אנחנו נעלה ונלחמנו ככל אשר
צונו יהוה אלהינו ותחגרו איש את כל
42 מלחמתו ורתהינו לעלת ההרה : ויאמר יהוה
אלי אמר להם לא תעלו ולא תלחמו כי אינני
43 בקרבכם ולא תנגפו לפני איביכם : ואדבר אליכם
ולא שמעתם ותמרו את פי יהוה ותזרו ותעלו
44 ההרה : ויצא האמרי הישב בהר ההוא
לקראתכם וירדפו אתכם כאשר תעשינה הדברים

ויכתו אתכם בשעיר עד חרמה: ותשבו ותבכו מה

לפני יהוה ולא שמע יהוה בקלכם ולא האזין

אליכם: ותשבו בקדש ימים רבים כימים אשר

ישבתם: ונפן ונסע המדבר דרך ים סוף

כאשר דבר יהוה אלי ונסב את הר שעיר ימים רבים:

ויאמר יהוה אלי לאמר:

רב לכם סב את ההר הזה פנו לכם צפנה: ואת העם

צו לאמר אתם עברים בגבול אחיכם בני עשוהי שבים

בשעיר ויראו מכם ונשמרתם מאד: אל תתגורוכם

כי לא אתן לכם מארצם עד מדרך כף רגל כירשה

לעשו נתתי ארתי הר שעיר: אכל תשברו מאתם

בכסף ואכלתם וגם מים תכרו מאתם בכסף ושיתתם:

כי יהוה אלהיך ברכך בכל מעשה ידך ידע לכתך

את המדבר הגדל הזה זה יארבעים שנה יהוה אלהיך

עמך לא חסרת דבר: ונעבר מאר אחינו בני עשו

הי שבים בשעיר מדרך הערבה מאילת ומעצין גבר

ונפן ונעבר דרך מדבר מואב: ויאמר

יהוה אלי אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה

כי לא אתן לך מארצו ירשה כי לבני לוט נתתי ארתי

עיר ירשה: האמים לפנים ישבו בה עם גדול ורכורם

כענקים: רפאים יחשבו אף הם כענקים והמאבים

יקראו להם אמים: ובשעיר ישבו החרים לפנים ובני

עשו יירשום וישמידום מפניהם וישבו תחתם כאשר

עשה ישראל ר ארץ ירשתו אשר נתן יהוה להם:

עתה קמו ועברו לכם את נחל זרד ונעבר את נחל

זרד: והמים אשר הלכנו מקדש ברנע עד אשר

עברנו את נחל זרד שלשים ושמנה שנה עריתם כל

הדור אנשי המלחמה מקרב המחנה כאשר נשבע

יהוה

Quod in Cades dicit commorati sunt, & inde in mare rubrum profecti.

Cap. II.

Quod transiunt terminos terra filiorum Esau, ex iussu Dei eos non debuerunt bello vexare, nec cum prope Moab transirent.

9 פסקא
כאמצע
פסוק

Quod ex quo tempore à Cades profecti sunt, donec transirent.

*torren-
tem Zered,
38 anni ela-
psi sunt; &
in illis tota
illa genera-
tio periit,
quam Deus
statuit in
deserto mo-
rituram.
19 Quod
filiis Ha-
mon appro-
pinquantibus,
ex precepto
Dei bellum
illis non in-
tulerunt.*

*Quod Deus
praeceperit
eis, ut bel-
lum gere-
rent cum
Sihon rege
Emorai; &
quod victo-
ria, quam
ipsis polli-
cebatur,
universa
terrarum
orbi metum
incuterent.*

*Quod Deus
cor illius in-
duraverit,
prohiben-
do Israël
aditum,
quem ab
ipso postula-*

טו יהוה להם: וגם יר יהוה היתה בם להם מקרב
 16 המחנה עד תמם: ויהי כאשר תמו כל אנשי
 17 המלחמה למות מקרב העם: וידבר יהוה
 18 אלי לאמר: אתה עבר היום את גבול מואב את ער:
 19 וקרבת מול בני עמון אל תצרם ואל תתגר בם כי
 לא אתן מארץ בני עמון לך ירשה כי לבני לוט
 כנתתה ירשה: ארץ רפאים תחשב אף הוא רפאים
 21 ישבו בה לפנים והעמנים יקראו להם זמזמים: עם
 גדול ורבורם כענקים וישמידם יהוה מפניהם וירשם
 22 וישבו תחתם: כאשר עשה לבני עשו הישבים
 בשעיר אשר השמיד את החרי מפניהם וירשם
 23 וישבו תחתם עד היום הזה: והעוים הישבים בחצרים
 עד עזה כפתרים היצאים מכפתר השמידם וישבו
 24 תחתם: קומו סעו ועברו את נחל ארנן ראה נתתי
 בידך את סיחון מלך חשבון האמרי ואת ארצו החל
 כה רשוהתגר בו מלחמה: היום הזה אחל תת פחדך
 ויראתך על פני העמים תחרת כל השמים אשר
 26 ישמעון שמעך ורגזו וחלו מפניך: ואשלח מלאכים
 ממדבר קדמות אל סיחון מלך חשבון דברי שלום
 27 לאמר: אעברה בארצך בדרך בדרך אלך לא אסור
 28 ימין ושמאל: אכל בכסף תשברני ואכלתי ומים
 29 בכסף תתן לי ושתיתי רק אעברה ברגלי: כאשר
 עשו לי בני עשו הישבים בשעיר והמואבים הישבים
 בער עד אשר אעבר את הירדן אל הארץ אשר
 ליהוה אלהינו נתן לנו: ולא אבה סיחון מלך חשבון
 העברנו בו כי הקשה יהוה אלהיך את רוחו ואמץ
 את לבבו למען תתו בידך כיום הזה:
 ויאמר יהוה אלי ראה החלתי תרת לפניך את
 סיחון

סוף
הנשיה

31

י ט ד 4 ט סיחן

32 סיחן ואת ארצו החל רש לרשת את ארצו: ויצא
סיחן לקראתנו הוא וכל עמו למלחמה יחצה:

rant; ac egrediens, ut bellum inferret illi, viam paravit faciliorem, ut ab ipso victoriae reportarent. Eorum strages, & spolia.

בניו P

33 ויתנהו יהוה אלהינו לפנינו ונך אתו ואת בנו ואת

34 כל עמו: ונלכד את כל עריו בעת ההוא ונחרם

את כל עיר מתם והנשים והטף לא השארנו שריד:

רק הבהמה בזונו לנו ושלל הערים אשר לכדנו: לה

36 מערער אשר על שפת נחל ארנן והעיר אשר

בנחל וער הגלעד לא היתה קריה אשר שגבה ממנו

את הכל נתן יהוה אלהינו לפנינו: רק אל ארץ בני

37 עמון לא קרבת כל יד נחל יבקוערי ההר וכל אשר

צוה יהוה אלהינו: ונפן ונעל הרך הבשן ויצא עוג

מלך הבשן לקראתנו הוא וכל עמו למלחמה אדרעי:

2 ויאמר יהוה אלי אל תירא אתו כי בידך נתתי אתו

ואת כל עמו ואת ארצו ועשית לו כאשר עשית

3 לסיחן מלך האמרי אשר יושב בחשבון: ויתן יהוה

אלהינו בידנו גם את עוג מלך הבשן ואת כל עמו

4 ונכהו עד בלתי השאיר לו שריד: ונלכד את כל

עריו בעת ההוא לא היתה קריה אשר לא לקחנו

מאתם ששים עיר כל חבל ארנב ממלכת עוג בבשן:

כל אלה ערים בצורת חומה גבהה דלתים ובריח ה

6 לבד מערי הפרזי הרבה מאד: ונחרם אותם כאשר

נו לסיחן מלך חשבון החרם כל עיר מתם הנשים

7 והטף: וכל הבהמה ושלל הערים בזונו לנו: ונקח

8 בעת ההוא את הארץ מיד שני מלכי האמרי אשר

9 בעבר הירדן מנחל ארנן עד הר חרמון: צידנים

יקראו לחרמון שרין והאמרי יקראו לו שניר: כל ערי

המישר וכל הגלעד וכל הבשן עד סלכה ואדרעי

11 ערי ממלכת עוג בבשן: כי רק עוג מלך הבשן

Cap. III. Bellum, quod gesserunt cum Hog rege Emorai magno illo gigante; & quod Deus animum Mo- seph corroboraverit, ne cum timeret, ac illum devicerint: & numerus urbium, quas ex illo ceperunt.

Lecti huius gigantis Hog mensa-

נשאר

נחמיה
הו
12
הו
13
מס
הו
14
בן
וה
15
17
וג
18
הו
יה
ח
19
כ
יע
ר
א
א
21
ל
א
22
ל
23 24
י

קמט

*ra, qua im-
mensam
ejus corpo-
ris molem
arguebat.*

*Quod ter-
ras, quas hi
duo reges
possidebant,
in duas tri-
bus Reu-
ben, &
Gad, ac di-
midiam
Menasseh
distribuit
Moseh.*

*Quod com-
mendavit
eis officium,
quo tenen-
tur, ut ar-
mati trans-
eant cum fi-
liis Israel,
ad auxi-
liandum
illis in ex-
pugnatione
hereditatis
sue.*

*21 Quod
Moseh ani-
mum ere-
xerit Fe-
hosuah, ut
terram pro-
missionis
debellaret.*

*Oratio Mo-
seh ad
Deum, ut
ipsum in
terram pro-*

נשאר מיתר הרפאים הנה ערשו ערש ברזל הלה
 הוא ברבת בני עמון תשע אמות ארכה וארבע אמות
 רחבה באמת איש: ואת הארץ הזאת ירשנו בעת
 ההוא מערער אשר על נחל ארנן וחצי הר הגלעד
 ועריו נתתי לראובני ולגדי: ויתר הגלעד וכל הבשן
 ממלכת עוג נתתי לחצי שבט המנשה כל חבל
 הארנב לכל הבשן ההוא יקרא ארץ רפאים: יאיר
 בן מנשה לקח את כל חבל ארנב עד גבול הגשורי
 והמעכתי ויקרא אתם על שמו את הבשן חורת יאיר
 טו ער היום הזה: ולמכיר נתתי את הגלעד: ולראובני
 ולגדי נתתי מן הגלעד ועד נחל ארנן תוך הנחל
 וגבל ועד יבק הנחל גבול בני עמון: והערבה והירדן
 וגבל מכנרת ועד ים הערבה ים המלח תחת אשרת
 הפסגה מזרחה: ואצו אתכם בעת ההוא לאמר
 יהוה אלהיכם נתן לכם את הארץ הזאת לרשתה
 חלוצים תעברו לפני אחיכם בני ישראל כל בני חיל:
 וקנשיכם וטפכם ומקנכם ידעתי כי מקנה רב לכם
 כ ישכנעו ריכם אשר נתתי לכם: עד אשר יניח יהוה
 ל אחיכם כפם וירשוגם הם את הארץ אשר יהוה
 אלהיכם נתן להם בעבר הירדן ושבתם איש לירשתו
 אשר נתתי לכם: ואת יהושוע צויתי בעת ההוא
 לאמר עיניך הראת את כל אשר עשה יי הוה
 אלהיכם לשני המלכים האלה כן יעשה
 יהוה לכל הממלכות אשר אתה עבר שמה:
 לא תיראום כי יהוה אלהיכם הוא הנלחם
 לכם: **ס ס ס ס** מה 45

מכנרת

12

13

14

טו

17

18

19

כ

כא

כב

כג

כד

ואתחנן אל יהוה בעת ההוא לאמר: אדני
 יהוה אתה החלות להראות את עבדך את גדלך
 ואת

וְאֶת־יַדְךָ הַחֹזֶקֶה אֲשֶׁר מִי־אֵל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר־
 יַעֲשֶׂה כַּמַּעֲשִׂיךָ וּכְגֹבֹרֶתְךָ: אֶעֱבְרָה־נָא וְאֶרְאֶה כֹּה
 אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן הַהַר הַטּוֹב
 הַזֶּה וְהַלְבֵּנָן: וַיִּתְעַבֵּר יְהוָה בִּי לְמַעַנְכֶם וְלֹא שָׁמַע
 אֵלַי וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי רַב־לֶךְ אֶל־תּוֹסֵף דִּבְרֵי אֵלַי
 עוֹר בְּדַבַּר הַזֶּה: עַל־הַיָּרֵאשׁה־פִּסְנָה וְשֵׂאֵי עֵינַיִךְ יִמָּה
 וּצְפֹנָה וְתִימָנָה וּמִזְרַחָה וּרְאֵה בְּעֵינַיִךְ כִּי־לֹא תֵעָבֶר
 אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה: וְצוֹ אֶרֶץ־יְהוֹשֻׁעַ וְחֹזֶקֶהּ וְאִמְצָהּ
 כִּי־הוּא יַעֲבֹר לִפְנֵי הָעַם הַזֶּה וְהוּא יַנְחִיל אוֹתָם אֶת־
 הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּרְאֶה: וְנִשְׁבַּבְנִיא מֹל בֵּית פְּעוֹר: 29

missionis
transire
permitteret; quod
Deus non
concessit; sed quod
inde illam
videret, &
quod ad
illam expugnandam, animum febo-
suah roboraret.

פ

וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל שִׁמְעוּ אֶל־הַחֻקִּים וְאֶל־הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר דִּבֶּר
 אֲנִי מִלְּמֹד אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תַּחֲיוּ וּבִאתֶם
 וּרְשַׁתֶּם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם נָתַן
 לָכֶם: לֹא תִסְפּוּ עַל־דִּבְרֵי אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם
 וְלֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ לְשֹׁמֵר אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
 אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם: עֵינֵיכֶם הִרְאֹת אֶת־אֲשֶׁר־
 עָשָׂה יְהוָה בְּבַעַל פְּעוֹר כִּי כָל־הָאִישׁ אֲשֶׁר הִלֵּךְ
 אַחֲרָי בְּעַל־פְּעוֹר הִשְׁמִידוּ יְהוָה אֱלֹהֵיךָ מִקִּרְבְּךָ:
 וְאַתֶּם הִרְבִּיקִים בִּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם:
 רֵארוּ לִמְדַתִּי אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי
 יְהוָה אֱלֹהֵי לַעֲשׂוֹת כֵּן בְּקִרְבֵּי הָאָרֶץ אֲשֶׁר אִתְּכֶם
 שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: וּשְׁמַרְתֶּם וְעָשִׂיתֶם כִּי־הוּא חֻקְמַתְכֶם
 וּבִנְתַכֶם לְעֵינֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן אֶת־כָּל־הַחֻקִּים
 הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ רַק עִם־חֻכְם וּנְבוֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה:
 כִּי־מִי־גּוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לֹא־אֱלֹהִים קִרְבִּים אֵלָיו כִּי־הוּא
 אֱלֹהֵינוּ בְּכָל־קְרָאֵנוּ אֵלָיו: וּמִי־גּוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לֹא חֻקִּים
 וּמִשְׁפָּטִים צְדִיקִים כְּכָל־הַתּוֹרָה הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנִי
 נָתַן

Cap. IV.
Hortatur
Mofeh populum
Israhel ad di-
vina praecepta servan-
da; ac ne
quid super
illa au-
geant, nec
de illis mi-
nuant: eis
in memo-
riam revo-
cans ma-
gnum illud
peccatum,
quod cum
idolo Pehor
commise-
runt, ac
supplicium,
quod per-
tulerunt.
6 Refert il-
lis divina
Legis pra-
stantiam,
& quod per
eam in ocu-

נתן
פך
מל
יום
אל
ילכ
הא
הה
וער
את
לכ
הה
יהו
ל
טו
כל
פך
תב
תב
כל
לא
ואר
והש
כ את
יהו
לעב
ויש
הא

קנ

*lis omnium
populorum.
sapientes,
& pruden-
tes putandi
sunt.
10 His al-
ludens, re-
petit eis,
qua in pro-
mulgatione
Legis ceci-
derunt.*

*Commen-
dat eis, ut
sibi ab omni
idololatria
genere val-
de caveant,
tam figura-
rum, quam
à celestium
creatura-
rum ado-
ratione.*

*Causa, ob
quam If-
raël, plus-
quam alia
natio, tene-
tur idolo-
latria non
inseruire.*

נתן לפניכם היום: רק השמר לך ושמר נפשך מאד
 פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו
 מלבבך כל ימי חיך והודעתם לבניך ולבני בניך:
 יום אשר עמדת לפני יהוה אלהיך בחרב באמר יהוה
 אלי הקהל לי את העם ואשמעם את דברי אשר
 ילמרון לראיה אתי כל הימים אשר הם חיים על-
 הארמה ואת בניהם ילמרון: ותקרבון ותעמדון תחת
 ההר וההר בער באש עד לב השמים חשך ענן
 וערפל: וידבר יהוה אליכם מתוך האש קול דברים
 אתם שמעים ותמונה אינכם ראים זולתי קול: ויגד
 לכם את בריתו אשר צוה אתכם לעשות עשרת
 הדברים ויכתבם על שני לחות אבנים: ואתי צוה
 יהוה בעת ההוא ללמד אתכם חקים ומשפטים
 לעשותכם אתם בארץ אשר אתם עברים שמה
 לרשתה: ונשמרתם מאד לנפשתיכם כלאראיתם
 כל תמונה ביום דבר יהוה אליכם בחרב מתוך האש:
 פן תשחתון ועשיתם לכם פסל תמונת כל סמל
 תבנית זכר או נקבה: תבנית כל בהמה אשר בארץ
 תבנית כל צפור כנף אשר תעוף בשמים: תבנית
 כל דמש באדמה תבנית כל דגה אשר במים מתחת
 לארץ: ופן תשא עיניך השמימה וראית את השמש
 ואת הירח ואת הכוכבים כל צבא השמים ונדחת
 והשתחווית להם ועבדתם אשר חלק יהוה אלהיך
 כ אתם לכל העמים תחת כל השמים: ואתכם לקח
 יהוה ויוצא אתכם מכור הברזל ממצרים להיות לו
 לעם נחלה כיום הזה: ויהוה התאנף בי על דבריכם
 וישבע לבלתי עברי את הירדן ולבלתי בא אל-
 הארץ הטובה אשר יהוה אלהיך נתן לך נחלה: כי

אנכי

אנכי מת בארץ הזאת אינני עבר את הירדן ואתם
עברים וירשתם את הארץ הטובה הזאת: השמרו 23
לכם פן תשכחו את ברית יהוה אלהיכם אשר כרת
עמכם ועשיתם לכם פסל תמונת כל אשר צוה יהוה
אלהיך: כי יהוה אלהיך אש אכלה הוא אל קנא: 24

Suppli-
cium, &
calamita-
tes, que
illis eve-
nient, s;e
idololatria
peccatum
commise-
runt.

פ

כרתוליד בניס ובני בניס ונושנתם בארץ והשחתם כה
ועשיתם פסל תמונת כל ועשיתם הרע בעיני יהוה
אלהיך להכעיסו: העדתי בכם היום את השמים 26
ואת הארץ כי אמר תאבדון מהר מעל הארץ אשר
אתם עברים את הירדן שמה לרשתה לא תאריכון
ימים עליה כי השמד תשמדון: והפיץ יהוה אתכם 27
בעמים ונשאתם מתי מספר בגוים אשר ינהג יהוה
אתכם שמה: ועברתם שם אלהים מעשה ידי אדם 28
עץ ואבן אשר לא יראו ולא ישמעו ולא יאכלו
ולא יריחו: ובקשתם משם את יהוה אלהיך 29
ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך: בצר ל
לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים
ושבת ער יהוה אלהיך ושמעת בקלו: ביאר 31
רחום יהוה אלהיך לא ירפך ולא ישחיתך ולא ישכח
את ברית אבתיך אשר נשבע להם: כי שאל נא 32
לימים ראשנים אשר היו לפניך למן היום אשר כרא
אלהים אדם על הארץ ולמקצה השמים ועד קצה
השמים הנרחיה כדבר הגדול הזה או הנשמע כמהו:
השמע עם קול אלהים מדבר מהוך האש כאשר 33
שמעת אתה ויחי: או הנסה אלהים לבוא לקחת 34
לוגוי מקרב גוי במסרת באתת ובמופתים ובמלחמה
וביד חזקה ובזרוע נטויה ובמוראים גדלים ככל
אשר

Pradicat
eis, quod in
finem die-
rum, si se
ad Deum
convertant,
divina gra-
tia ipsorum
miserabi-
tur.

32 Mani-
festat illis
magna of-
ficia, qui-
bus ipsi
plusquam
alia natio-
nes, erga
Deum ob-
stricti sunt,
propter
magna por-
tenta, que

לה
36
37
38
39
מ
41
42
43
44
מה
46
47
48
49

*eorum cau-
sa fecit, &
quod ipsos
in populum
suum acce-
perit. ter-
ramque
promissionis
tribuat eis.*

אשר עשה לכם יהוה אלהיכם במצרים לעיניך :
לה אתה הראת לדעת כי יהוה הוא האלהים אין
36 עוד מלבדו : מן השמים השמיעך את קלו לים סוף
ועל הארץ הראך את אש הגדולה ודבריו שמעת
37 מתוך האש : ותחת כי אהב את אבותי ויבחר
בזרעו אחרי ויצאך בפניו בכחו הגדל ממצרים :
38 להוריש גוים גדלים ועצמים ממך מפניך להביאך
39 לתת לך את ארצם נחלה כיום הזה : וידעת היום
והשבת אל לבבך כי יהוה הוא האלהים בשמים
ממזל ועל הארץ מתחת אין עוד : ושמרת את חקיו
ואת מצותיו אשר אנכי מצוך היום אשר יטב
לך ולבניך אחריך ולמען תארך ימים על האדמה
אשר יהוה אלהיך נתן לך כל הימים :

*Quod Mo-
seh tres ur-
bes refugii
separave-
rit.*

41 אז בדיל משה שלש ערים בעבר הירדן מזרח
42 שמש : לנס שמה רוצח אשר ירצח את דעה ובבלי-
דעת והוא לא שנא לו מתמל שלשם וגם אל אחת
43 מן הערים האלו וחי : את בצר במדבר בארץ המישר
לראובני ואת דאמת בגלעד לגדי ואת גולן בכשן
44 למנשי : וזאת חתורה אשר שם משה לפני בני
45 ישראל : אלה העדות והחקים והמשפטים אשר דבר
46 משה אל בני ישראל בצאתם ממצרים : בעבר
הירדן בני אמול בית פעור בארץ סיחן מלך האמרי
אשר יושב בחשבון אשר הכה משה ובני ישראל
47 בצאתם ממצרים : וירשו את ארצו ואת ארץ עוג
מלך הכשן שני מלכי האמרי אשר בעבר הירדן
48 מזרח שמש : מערער אשר על שפת נחל ארנן וער-
49 הר שיאן הוא חרמון : וכל הערבה עבר הירדן
מזרחה ועד ים הערבה תחת אשדת הפסגה :
ויקרא

פ

ויקרא משה אל כל ישראל ויאמר אלהם שמעו ה
 ישראל את החקים ואת המשפטים אשר אנכי דבר
 באזניכם היום ולמדתם אתם ושמרתם לעשתם
 יהוה אלהינו כרת עמנו ברית בחרב: לא את-
 אבותינו כרת יהוה את הברית הזאת כי אתנו אנחנו
 אלה פה היום כלנו חיים: פנים בפנים דבר יהוה
 עמכם בהר מתוך האש: אנכי עמד בין יהוה ובניכם ה
 בעת ההוא להגיד לכם את דבר יהוה כי יראתם
 מפני האש ולא עליתם בהר לאמר: ס אנכי
 יהוה אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית
 עבדים: לא יהיה לך אלהים אחרים על פני: לא-
 תעשה לך פסל כל תמונה אשר בשמים מפעל
 ואשר בארץ מרתחת ואשר במים מרתחת לארץ:
 לא תשתחוה להם ולא תעבדם כי אנכי יהוה אלהיך
 אל קנא פקד עון אבות על בנים ועל שלשים ועל-
 רבעים לשנאי: ועשה חסד לאלפים לאהבי ולשמרי
 מצותי: ס לא תשא את שם יהוה מצותי
 אלהיך לשוא כי לא ינקה יהוה את אשר ישא את
 שמו לשוא: ס שמור את יום השבת
 לקדשו כאשר צוך יהוה אלהיך: ששת ימים תעבד
 ועשית כל מלאכתך: ויום השביעי שבת ליהוה
 אלהיך לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך
 ועבדך ואמתך ושורך וחמורך וכל בהמתך וגרך אשר
 בשעריך למען ינוח עבדך ואמתך כמוך: וזכרת כי-
 עבד היית בארץ מצרים ניצאך יהוה אלהיך משם
 ביד חזקה ובזרע נטויה על כן צוך יהוה אלהיך
 לעשות את יום השבת: ס כבד את אביך ואת

Cap. V.
 Mosch hor-
 tatur Israel
 ad Legis ob-
 servantiam
 & studium.

Repetitio
 decalogi.

17

18

19

כ

21

22

23

24

כה

26

27

28

וְאֵת־אִמְךָ בְּאִשׁר צוּק יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִמְעַן יֵאָרִיכְךָ יָמֶיךָ
 וּלְמַעַן יֵיטֵב לְךָ עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ:
 17   ׀   לֹא תִרְצַח: ׀   וְלֹא תִנְאַף:
           ׀   וְלֹא תִגְנֹב: ׀   וְלֹא תַעֲנֶה
 18   בְּרַעַךְ עַד שׂוֹא: ׀   וְלֹא תַחְמֹד אִשׁת רֵעֶךָ
           ׀   וְלֹא תִתְאֹוֶה בֵּית רֵעֶךָ שְׂדֵהוּ וְעַבְדּוֹ
 וְאִמְתּוֹ שׂוֹרוֹ וְחִמְרוֹ וְכֹל אֲשֶׁר לְרֵעֶךָ:   ׀

19   אֵת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִבֶּר יְהוָה אֶל־כָּל־קְהֵלְכֶם
 בְּהַר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ הָעֵנָן וְהָעֶרְפֶּל קוֹל גְּדוֹל וְלֹא יִסַּף
 כִּי וַיִּכְתַּבְם עַל־שְׁנֵי לַחֲתֵי אֲבָנִים וַיִּתֵּןם אֵלָי: וַיְהִי
 כִּשְׁמַעְכֶם אֵת הַקּוֹל מִתּוֹךְ הַחֹשֶׁךְ וְהַהָר בַּעַר בְּאִשׁ
 20   וַתִּקְרְבוּן אֵלָי כָּל־רֵאשֵׁי־שִׁבְטֵיכֶם וּזְקֵנֵיכֶם: וַתֹּאמְרוּ
 הֵן הִרְאֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֵת כְּבוֹדוֹ וְאֵת גְּדֻלוֹ וְאֵת־קְלוֹ
 שְׁמַעְנוּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ הַיּוֹם הַזֶּה רֵאֵנוּ כִּי־דִבֶּר אֱלֹהִים
 21   אֵת הָאָדָמָה: וְעַתָּה לְמַה נִּמּוֹת כִּי תֹאכְלֵנוּ הָאֵשׁ
 הַגְּדֹלָה הַזֹּאת אִם־יִסְפָּים אֲנַחְנוּ לִשְׁמַע אֵת־קוֹל יְהוָה
 22   אֱלֹהֵינוּ עוֹד וּמִתְנוּ:   כִּי־מִכָּל־בֶּשֶׂר אֲשֶׁר שָׁמַע קוֹל
 23   אֱלֹהִים הָיִים מְדַבֵּר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ כַּמְנוּ וַיְחִי: קָרַב אֶתְּךָ
 וְשָׁמַע אֵת כָּל־אֲשֶׁר יֹאמֵר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֵת־תְּדַבֵּר
 24   אֱלֵינוּ אֵת כָּל־אֲשֶׁר יִדְבֹר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֵלֶיךָ וְשָׁמַעְנוּ
 בְּהוֹעֲשֵׂינוּ:   וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֵת־קוֹל דְּבָרֶיכֶם בְּדַבְּרֵכֶם אֵלָי
 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָי שָׁמַעְתִּי אֵת־קוֹל דְּבָרֵי הָעָם הַזֶּה
 25   אֲשֶׁר דִּבְרוּ אֵלַיךָ הִשִּׁיבוּ כָּל־אֲשֶׁר דִּבְרוּ:   מִי־תְנוּ וְהָיָה
 לְבַבְכֶם זֶה לְהֵם לִירְאָה אֵת־יְהוָה וְלִשְׁמֹר אֵת־כָּל־מִצְוֹתַי כָּל־
 26   הַיָּמִים לִמְעַן יֵיטֵב לָהֶם וּלְבָנֵיהֶם לְעַלְמִם: לְךָ אָמַר לָהֶם
 27   שׁוּבוּ לָכֶם לְאֹהֲלֵיכֶם: וְאֵתְּךָ פֹה עִמָּד עִמָּדִי וְאִדְבַרְתֶּה
 אֵלַיךָ אֶרֶץ־כָּל־הַמִּצְוָה וְהַחֲקִים וְהַמְשַׁפְּטִים אֲשֶׁר
 28   תִּלְמַדְם וְעָשׂוּ בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר אָנֹכִי נָתַן לָהֶם לְרִשְׁתָּהּ:
 וּשְׁמַרְתֶּם

*Deus pre-
 dictum de-
 calogum
 universo
 populo lo-
 quutus est.
 20 Magnus
 populi ter-
 ror, dum
 Dei vocem
 audit: qua
 de causa re-
 gavit Mo-
 seh, ut inter
 ipsos, &
 Deum in-
 tercederet,
 quod Deo
 placuit.*

*Deus dimi-
 sit Israel;
 & iussit
 Moseh se-
 cum ma-
 nere, ut ei
 precepta
 sua com-
 municaret, & ipse populum illis instrueret.*

29 ושמרתם לעשות כאשר צוה יהוה אלהיכם אתכם
 לא תסרו ימין ושמאל: בכל הדרך אשר צוה יהוה ל
 אלהיכם אתכם תלכו למען תחיון וטוב לכם
 והארכתם ימים בארץ אשר תירשון: וזאת המצוה א
 החקים והמשפטים אשר צוה יהוה אלהיכם ללמד
 אתכם לעשות בארץ אשר אתם עברים שמה
 לרשתה: למען תירא את יהוה אלהיך לשמר את
 כל חקתיו ומצותיו אשר אנכי מצוך אתה ובנך ובן
 בןך כל ימי חייך ולמען יארכן ימך: ושמעת ישראל
 3 ושמרת לעשות אשר יטב לך אשר תרבו מאד
 כאשר דבר יהוה אלהי אבותיך לך ארץ זבת חלב
 ודבש:

Commen-
 dat eis Le-
 gis obser-
 vantiam,
 ac timorem
 Dei.
 Cap. VI.

פ

שמך ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד: וואהבת את
 יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך:
 והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך:
 6 ושננתם לבניך ודברת בם בשבתך בביתך ובכל
 7 בדרך ובשכבך ובקומך: וקשרתם לאזניך על ירך
 8 והיו לטטפת בין עיניך: וכתבתם על מזוזות ביתך
 9 ובשעריך: והיה כיריבאך יהוה
 אלהיך אל הארץ אשר נשבע לאבותיך לאברהם
 ליצחק וליעקב לתת לך ערים גדולות ושבת אשר לא
 11 חצובים אשר לא חצבת ברמים וזיתים אשר לא
 נטעת ואכלת ושבעת: השמר לך פן תשכח את
 12 יהוה אשר הוציאך מארץ מצרים מבית עברים: את
 13 יהוה אלהיך תירא ואתו תעבד ובשמו תשבע: לא
 14 תלכון אחרי אלהים אחרים מאלהי העמים אשר
 סביבותיכם: כי אל קנא יהוה אלהיך בקרבך פן
 יחרה

Dei unita-
 tem, & a-
 morem su-
 per omnia
 commendat
 illis.
 6 Singula-
 ris cura,
 quam his
 adhibere
 debent; &
 signa, qua
 facient, ne
 ista e me-
 moria eo-
 rum de-
 leantur.
 10 Monet
 eos, ne pro-
 pter ma-
 gnam ter-
 ra prosperi-
 tatem, &
 bonorum
 copiam,
 Deum obli-
 viscantur.
 14 Ut ca-
 veant, ne

4 ה ער
 רבתי

confinium gentium idola sequantur. 16 Ne tentent Deum, sed rectum in oculis ejus operentur. 20 Ut filios suos Dei praeceptis instituant, quibus memoriam exitus ex Aegypto aeternam reddant.

יחרה אף יהוה אלהיך בך והשמירך מעל פני האדמה: לא תנסו את יהוה אלהיכם כאשר נסיתם במסה: שמור תשמרון את מצות יהוה אלהיכם ועדתיו וחקי אשר צוה: ועשית הישר והטוב בעיני יהוה למען ייטב לך ובאת וירשת את הארץ הטובה אשר נשבע יהוה לאבותיך: להרף את כ כל איביך מפניה כאשר דבר יהוה: שאלך בנג מהר לאמר מה העדות והחקים והמשפטים אשר צוה יהוה אלהינו אתכם: ואמרת לבנך עבדים היינו לפרעה במצרים ויציאנו יהוה ממצרים ביד חזקה: ויתן יהוה אותות ומפתים גדלים ורעים במצרים בפרעה ובכל ביתו לעינינו: ואותנו הוציא משם למען הביא אתנו לתת לנו את הארץ אשר נשבע לאבותינו: ויצונו יהוה לעשות את כל החקים האלה לראיה את יהוה אלהינו לטוב לנו כ כל הימים לחיתנו כהיום הזה: וצדקה תהיה לנו כי נשמר לעשות את כל המצוה הזאת לפני יהוה

Cap. VII. Commendat eis, ut terram promissionis ingressi omnes ejus incolas funditus evertant, nec ullum cum illis foedus ineant. 3 Ne se cum eis affinitate conjungant.

אלהינו כאשר צונו: אלהיך אל הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה ונשר גוים רבים מפניך החתי והגר גשי והאמרי והכנעני והפרזי והחוי והיבוסים שבעה גוים רבים ועצומים ממך: ונתנם יהוה אלהיך לפניך והפיתם החרם תחרים אתם לא תכרת להם ברית ולא תחנם: ולא תחתן בם בתך לא תתן לבנו ובתו לא תקח לבנך: כי יסיר ארץ בנך מאחרי ועברו אלהים אחרים וחרה אף יהוה בכם והשמירך מהר: כי אם כה תעשו להם מזבחתיהם תתצו ומזבחתם תשברו ואשיריהם תגדעו ופסיליהם תשרפון באש:

כ א v ב

quorum expugnationem appropinquabant, recordantes portenta, quae propter ipsos in Aegypto fecerat, et promittit se everfurum esse gentes, quae possident terram, quam ipsis dare promittit.

25 Ne destructis populis, appetant argentum, et aurum idolorum eorum; sed illa abominentur.

19 מצרים: המסרת הגדלת אשר ראו עיניך והאתת והמפתים והיד החזקה והזרע הנטויה אשר הוצאך יהוה אלהיך כן יעשה יהוה אלהיך לכל העמים כ אשר אתה ירא מפניהם: וגם את הצרעה ישלח יהוה אלהיך במ ער אבד הנשאים והנסתרים מפניך: לא תערץ מפניהם כיהוה אלהיך בקרבך אל גדול ונורא: ונשל יהוה אלהיך את הגוים האל מפניך מעט מעט לא תוכל כלתם מהר פן תרבה עלך חירת השדה: ונתנם יהוה אלהיך לפניך והמם מהומה גדלה ער השמרם: ונתן מלכיהם בידך והאכרת את שמש מתחת השמים לא כה יתיצב איש בפניך ער השמרך אתם: פסילי אלהיהם תשרפון באש לא תחמד כסף וזהב עליהם ולקחת לך פן תוקש בו כי תועבת יהוה אלהיך הוא: ולא תביא תועבה אל ביתך והיית חרם כמהו שקץ תשקצנו ותעב תתעבנו כי חרם הוא:

פ

Cap. VIII. Iterum commendat eis Legis observantiam, in memoriam revocans illis favores, et beneficia Dei, quae experti fuerant 40 annis in deserto.

א ח כל המצוה אשר אנכי מצוך היום תשמרון לעשות למען תחיון ורבייתם ובאתם וירשתם את הארץ אשר נשבע יהוה לאבותיכם: וזכרת את כל הדרך אשר הוליכך יהוה אלהיך זה ארבעים שנה במדבר למען ענתך לנסתך לדעת את אשר בלבבך התשמר מצותו אם לא: ויענך וירעבך ואכלך את המן אשר לא ידעת ולא ידעון אבתך למען הודיעך כי לא על הלחם לחיו האדם כי על כל מוצא פי יהוה יחיה האדם: שמלתך לא בלתה מעליך ורגלך לא בצקה זה ארבעים שנה: וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר איש את בנו יהוה אלהיך מיסרך: ושמרת

כ ב ב V את

את מצות יהוה אלהיך ללכת בדרכיו וליראה

אתו : כי יהוה אלהיך מבייך אל ארץ טובה

7 ארץ נחל מים עינת ותהמת יצאים בפקעה

ובהר : ארץ חטה ושערה וגפן ותאנה ורמון ארץ

9 זית שמן ודבש : ארץ אשר לא במסכנת

תאכל בה לחם לא תחסר כל בה ארץ אשר

10 אבניה ברזל ומהרריה תחצב נחשת : ואכלת

ושבעת וברכת את יהוה אלהיך על הארץ הטבה

11 אשר נתן לך : השמר לך פן תשכח את יהוה

אלהיך לבלתי שמר מצותיו ומשפטיו וחקתיו אשר

12 אנכי מצוך היום : פן תאכל ושבעת ובתים טובים

13 תבנה וישבת : ובקרך וצאנך רבין וכסף וזהב ירבה

14 לך וכל אשר לך ירבה : ורם לבבך ושכחת את

יהוה אלהיך המוציאך מארץ מצרים מבית עבדים :

המוליכך במדבר הגדל והנורא נחשי שרף ועקרב

15 וצמאון אשר אין מים המוציא לך מים מצור

16 החלמיש : המאכלך מן במדבר אשר לא ידעון

אבתך למען ענתך ולמען נסתך להיטבך באחרייתך :

17 ואמרת בלבבך כחיועצם ידי עשה לי את החיל

18 הזה : וזכרת את יהוה אלהיך כי הוא הנותן לך כח

לעשות חיל למען הקים את בריתו אשר נשבע

לאבתך כיום הזה :

19 ויהי אם שכח תשכח את יהוה אלהיך והלכת

אחרי אלהים אחרים ועבדתם והשתחווית להם

הערת בכם היום כי אבד תאבדון : פגוים אשר יהוה כ

מאביד מפניכם בן תאבדון עקב לא תשמעון בקול

יהוה אלהיכם :

שמע ישראל אתה עבר היום את הירדן לבא לרשת

גוים

Refert illis aliqua singularia in laudem terra promissionis.

Monet illos, ne forte magna rerum prosperitas Dei oblivionem afferat eis, sed omnia a divina ejus manu provenire agnoscant.

Si Deum obliviscantur, et idolatria inserviant, peribunt, sicut gentes.

Cap. IX. Commendat eis, ut

debellatis maximis his populis validisque gigantibus, felicem horum omnium eventum ad Dei omnipotentiam referant.
4 Ne ista meritis suis tribuant, sed quod placuit Deo illarum gentium impietatem punire, & ut adimpleret, quod ipsorum patribus juramento promissit.
6 Quae ut probet Moyses, non esse propter eorum merita, enarrat eis gravissima illorum peccata, & prolixè refert vituli peccatum, & ni ipse apud Deum pro ipsis intercederet, illos jam consumptos fuisse.

גוים גדולים ועצמים ממך ערים גדלות ובצרות בשמים :
 עם גדול ורם בני ענקים אשר אתה ידעת ואתה שמעת מי יתיצב לפני בני ענק : וידעת היום כי יהוה אלהיך הוא העבר לפניך אש אכלה הוה ישמידם והוה יכניעם לפניך והורשתם והאבדתם מהר כאשר דבר יהוה לך : אל תאמר בלבבך בהדף יהוה אלהיך אתם מלפניך לאמר בצדקתי הביאני יהוה לרשת את הארץ הזאת וברשעת הגוים האלה ה יהוה מורישם מפניך : לא בצדקתך ובישר ללבבך אתה באת לרשת את ארצם כי ברשעת הגוים האלה יהוה אלהיך מורישם מפניך ולמען הקים את הדבר אשר נשבע יהוה לאבותיך לאברהם ליצחק וליעקב : וידעת כי לא בצדקתך יהוה אלהיך נתן לך את הארץ הטובה הזאת לרשתה כי עם קשה ערף אתה : זכר אל תשכח את אשר הקצפת את יהוה אלהיך במדבר למן היום אשר יצאת מארץ מצרים עד באכם עד המקום הזה ממרים הייתם עם יהוה : ובחרב הקצפתם את יהוה ויתאנף יהוה בככם להשמיד אתכם : בעלתי ההרה לקחת לוחת האבנים לוחת הברית אשר כרת יהוה עמכם ואשב בהר ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי : ויתן יהוה אלי את שני לוחת האבנים כתבים באצבע אלהים ועליהם ככל הדברים אשר דבר יהוה עמכם בהר מתוך האש ביום הקהל : ויהי מקץ ארבעים יום וארבעים לילה נתן יהוה אלי את שני לוחת האבנים לחות הברית : ויאמר יהוה אלי קום רד מהר מזה כי שחרת עמך אשר הוצאת ממצרים סרו מהר מן הדרך

27 זכר לעבדך לאברהם ליצחק וליעקב אל תפן אל
 28 קשי רזעם הזה ואל רשעו ואל חטאתו: פן אמרו
 הארץ אשר הוצאתנו משם מפליי כלת יהוה להביאם
 אל הארץ אשר דבר להם ומשנאתו אותם הוציאם
 29 להמתם במדבר: והם עמך ונחלתך אשר הוצאת
 בכחה הגדל ובזרעך הנטויה:

פ

א ו בעת ההוא אמר יהוה אלי פסל לך שני לוחות אבנים
 כראשנים ועלה אלי ההרה ועשית לך ארון עץ:
 2 ואכתב על הלחת את הדברים אשר היו על הלחת
 3 הראשנים אשר שברת ושמתם בארון: ואעש ארון
 עצי שטים ואפסל שני לוחות אבנים כראשנים ואעל
 4 ההרה ושני הלחת בירי: ויכתב על הלחת כמכתב
 הראשון את עשרת הדברים אשר דבר יהוה אליכם
 בחר מתוך האש ביום הקהל ויתנם יהוה אלי:
 ה ואפן וארד מן ההר ואשם את הלחת בארון אשר
 6 עשית ויהיו שם כאשר צוני יהוה: ובני ישראל נסעו
 מבארת בני יעקן מוסרה שם מרת אהרן ויקבר שם
 7 ויכתו אלעזר בנו תחתיו: משם נסעו הגרגדה ומן
 8 הגרגדה יטבתה ארץ נחלי מים: בעת ההוא הבדיל
 יהוה את שבט הלוי לשאת את ארון ברית יהוה
 לעמד לפני יהוה לשרתו ולברך בשמו עד היום הזה:
 9 על כן לא היה ללוי חלק ונחלה עם אחיו יהוה הוה
 י נחלתו כאשר דבר יהוה אליה לך: ואנכי עמדתי
 בחר במים הראשנים ארבעים יום וארבעים לילה
 וישמע יהוה אלי גם בפעם ההוא לא אבה יהוה
 11 השחיתך: ויאמר יהוה אלי קום לך למסע לפני העם
 ויבאו וירשו את הארץ אשר נשבעתי לאבתם
 לתת להם:

פ

כ ד 4 v ועתה

Cap. X.
 Ad proposti-
 tam rem
 rediens Mo-
 seb, com-
 memorat
 eis, quod
 iussus fuerit
 à Deo alias
 denuo tabu-
 las prapa-
 rare. &
 quod con-
 fecerit ar-
 cam, in qua
 recondidit
 eas.
 6 Refert
 aliquas pro-
 fectiones
 filiorum Is-
 raël.
 8 Levita-
 rum separa-
 tio ad divi-
 num cul-
 tum.
 Quod ter-
 tio 40 dies
 in monte
 fuerit.

ועתה ישראל מה יהוה אלהיך שאל מעמך כי אם
ליראה את יהוה אלהיך ללכת בכל דרכיו ולא הבה
אתו לעבד את יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל-

Brevis epitome eorum, qua Deus à populo suo requirit.

נפשך: לשמר את מצות יהוה ואת חקתיו אשר

אנכי מצוך היום לטוב לך: הן ליהוה אלהיך השמים

Causa, cur ipsi magis, quam alia nationes, Dei mandata observare teneantur.

ושמי השמים הארץ וכל אשר בה: רק באבתך

חשק יהוה לאהבה אותם ויבחר בזרעם אחריהם

בכם מכל העמים כיום הזה: ומלתם את ערלת

לבבכם וערפכם לא תקשו עוד: כי יהוה אלהיכם

הוא אלהי האלהים ואדני האדנים האל הגדל

הגבר והנורא אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד:

עשה משפט יתום ואלמנה ואהב גר לתת לו לחם

ושמלה: ואהבתם את הגר כי גרים הייתם בארץ

Quod peregrinum diligereant.

מצרים: את יהוה אלהיך תירא אתו תעבד ובו כ

20 Ut Deum timeant, eique adhaereant, quod multiplicaverit ipsos.

קמץ 21 תדבק בשמו תשבע: הוא תהלתך והוא אלהיך

בוק

אשר עשה אתך את הגדלת ואת הנוראת האלה

אשר ראו עיניך: בשבעים נפש ירדו אבתך מצרימה

Cap. XI.

ועתה שמך יהוה אלהיך ככוכבי השמים לרב: ואהבת

Mosch exhortatur eos ad Dei amorem & obedientiam, revocatque illis in memoriam, quae pro ipsis in Aegypto, & deserto egerit.

את יהוה אלהיך ושמרת משמרתו וחקתיו ומשפטיו

ומצותיו כל הימים: וירעתם היום כי לא את בניכם

אשר לא ידעו ואשר לא ראו את מוסר יהוה אלהיכם

את גדלו את ירו החזקה וזרעו הנטויה: ואת אתתיו

ואת מעשיו אשר עשה בתוך מצרים לפרעה מלך-

מצרים ולכל ארצו: ואשר עשה לחיל מצרים לסוסיו

ולרכבו אשר הציף את מים סוף על פניהם ברדפם

אחריכם ויאבדם יהוה עד היום הזה: ואשר עשה ה

Recensetur supplicium

לכם במדבר עד באכם עד המקום הזה: ואשר עשה

Datan, & Abiram.

לדתן ולאבירם בני אליאב בן ראובן אשר פצתה

הארץ

הארץ את פיה ותבלעם ואת בתיהם ואת אלהיהם
 ואת כל היקום אשר ברגליהם בקרב כל ישראל :
 7 כי עיניכם הראת את כל מעשה יהוה הגדל אשר
 עשה : ושמרתם את כל המצוה אשר אנכי מצוך
 היום למען תחזקו ובאתם וירשתם את הארץ אשר
 9 אתם עברים שמה לרשתה : ולמען תאריכו ימים
 על הארמה אשר נשבע יהוה לאבותיכם לתת להם

Aliqua terra promissionis praeogativa, & singularis Dei erga illam providentia.

י וירעם ארץ זבת חלב ודבש : כי
 הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה לא כארץ מצרים
 הוא אשר יצאתם משם אשר תזרע את זרעך והשקית
 ברגלך כגן הירק : והארץ אשר אתם עברים שמה
 לרשתה ארץ הרים ובקעת למטר השמים תשתה
 12 מים : ארץ אשר יהוה אלהיך דרש אתה תמיד
 עיני יהוה אלהיך בה מרשית השנה ועד אחרית

Pollicetur illis saturitatem, si Deo inservierint, ac iram Dei terret eos, si idololatriam excuerint.

13 שנה : והיה אם שמעת שמעו ארץ
 מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה אותי
 יהוה אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם :
 14 ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת
 15 ורגנך ותירשך ויצהרך : ונתתי עשב בשדה לבהמתך
 16 ואכלת ושבעת : השמרו לכם פן יפתה לבבכם
 וסרתם ועברתם אלהים אחרים והשתחיתם להם :
 17 וחרה אף יהוה בכם ועצר את השמים ולא יהיה
 מטר והארמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה

Commendat eis divine Legis studium, & quod hac verba ligent in manu, & ponant in ter oculos,

18 מעל הארץ הטבה אשר יהוה נתן לכם : ושמתם את
 דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם
 19 לאות על ירכם והיו לטוטפת בין עיניכם : ולמדתם
 אתם את בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובילכתך
 בדרך ובשכבך ובקומך : וכתבתם על מזוזות ביתך
 ובשעריך

21 ובשעריך: למען ירבו מיכם וימי בניכם על הארמה

illaque scribant in postibus adium; ob hac illis promittens solita promissa.

אשר נשבע יהוה לאבותיכם לתת להם כימי השמים

22 על הארץ: כי אם שמר תשמרון

את כל המצוה הזאת אשר אנכי מצוה אתכם

לעשתה לאהבה את יהוה אלהיכם ללכת בכל-

23 דרכיו ולדבקה בו: והוריש יהוה את כל הגוים

האלה מפניכם וירשתם גוים גדלים ועצמים מכם:

24 כל המקום אשר תדרך בפרגלכם בו לכם יהיה מן

המדבר והלבנון מן הנהר נהר פרת ועד הים האחרון

יהיה גבלכם: לא יתיצב איש בפניכם פחדכם ומוראכם כה

יתן יהוה אלהיכם על פני כל הארץ אשר תדרכו בה

כאשר דבר לכם: **ס ס ס ס ס** 47

26 ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה:

Proponit illis benedictionem, & maledictionem, si Dei precepta custodiant, nec ne; quae cap. 27. hujus libri specificantur.

27 את הברכה אשר תשמעו אל מצוה יהוה אלהיכם

28 אשר אנכי מצוה אתכם היום: והקללה אם לא

תשמעו אל מצוה יהוה אלהיכם וסרתם מן הדרך

אשר אנכי מצוה אתכם היום ללכת אחרי אלהים

29 אחרים אשר לא ידעתם: והיה כי יביאך

יהוה אלהיך אל הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה

ונתתה את הברכה על הר גרזים ואת הקללה על-

הר עיבל: הלא המה בעבר הירדן אחר דרך מבוא

השמש בארץ הכנעני הישב בערבה מול הגלגל אצל

31 אלוני מרה: כי אתם עברו את הירדן לבא לרשת

את הארץ אשר יהוה אלהיכם נתן לכם וירשתם

32 אתהו שבתם בה: ושמרתם לעשות את כל החקים

ואת המשפטים אשר אנכי נתן לפניכם היום:

אלה החקים והמשפטים אשר תשמרון לעשות **יב א**

Cap. XII. Iterum commendat eis, ut

בארץ אשר נתן יהוה אלהי אבותיך לך לרשתה

כל

כ...
2
3
4
ה
6
7
8
9
10
11
12
13
14

קנח

exterminant à se idololatriam gentium, quas debellare intendunt.

כל הימים אשר אתם חיים על האדמה :
 אבדו את אבדון את כל המקומות אשר עבדו שם
 הגוים אשר אתם ירשים אתם את אלהיהם על-
 ההרים הרמים ועל הגבעות ותחרת כל עץ רענן :
 ונתצתם את מזבחתם ושבתם את מצבתם
 ואשריהם תשרפון באש ופסלי אלהיהם תגרעון
 ואבדתם את שמם מן המקום ההוא : לא תעשו כן
 ה' ליהוה אלהיכם : כי אם אל המקום אשר יבחר יהוה
 אלהיכם מכל שבטיכם לשום את שמו שם לשכנו
 תדרשו ובאת שמה : והבאתם שמה עלתיכם
 וזבחיכם ואת מעשרתיכם ואת תרומת ידכם
 ונדריכם ונדבתיכם ובכרת בקרכם וזאנכם :
 ואכלתם שם לפני יהוה אלהיכם ושמחתם בכל
 משלח ידכם אתם ובתיכם אשר ברכך יהוה אלהיך :
 לא תעשו ככל אשר אנחנו עשים פה היום איש כל-
 הישר בעיניו : כי לא באתם ערעתה אל המנוחה
 ואל הנחלה אשר יהוה אלהיך נתן לך : ועברתם
 את הירדן וישבתם בארץ אשר יהוה אלהיכם מנחיל
 אתכם והניח לכם מכל איביכם מפני בוישבתם-
 בטח : והיה המקום אשר יבחר יהוה אלהיכם בו
 לשכן שמו שם שמה תבאו את כל אשר אנכי מצוה
 אתכם עולתיכם וזבחיכם מעשרתיכם ותרמת ידכם
 וכל מבחר נדריכם אשר תדרו ליהוה : ושמחתם
 לפני יהוה אלהיכם אתם ובניכם ובנותיכם ועבדיכם
 ואמהתיכם והלוי אשר בשעריכם כי אין לו חלק
 ונחלה אתכם : השמר לך פן תעלה עלתיך בכל
 מקום אשר תראה : כי אם במקום אשר יבחר יהוה
 באחד שבטיך שם תעלה עלתיך ושם תעשה כל
 אשר

Quod tantum in loco, quem Deus sibi ad habitandum elegerit, offerant omnes oblationes suas, tam debitas, quam spontaneas.

Commendat eis, ne hac alibi praestent.

15 אשר אנכי מצוך : רק ככל אות נפשך תזבח וואכלת טו
 בשר כברכת יהוה אלהיך אשר נתן לך בכל שערך
 הטמא והטהור יאכלנו כצבי וכאיל : רק הדם לא
 16 תאכלו על הארץ תשפכנו כמים : לא תוכל לאכל
 17 בשערך מעשר דגנך ותירשך ויצהרך ובכרת בקרך
 וצאנך וכל נדריך אשר תדר ונדבתך ותרומת ירך :
 18 כי אם לפני יהוה אלהיך תאכלנו במקום אשר יבחר
 יהוה אלהיך בו אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך והלוי
 אשר בשערך ושמת לפני יהוה אלהיך בכל משלח
 19 ירך : השמר לך פן תעזוב את הלוי כל ימך על-
 אדמתך : כי ירחיב יהוה אלהיך את כ
 גבלך כאשר דבר לך ואמרת אכלה בשר כי תאוה
 21 נפשך לאכל בשר ככל אות נפשך תאכל בשר : כי
 ירחק ממך המקום אשר יבחר יהוה אלהיך לשום
 שמו שם וזבחת מבקרך ומצאנך אשר נתן יהוה לך
 22 כאשר צויתך ואכלת בשערך בכל אות נפשך : אך
 כאשר יאכל את הצבי ואת האיל כן תאכלנו
 23 הטמא והטהור יחדו יאכלנו : רק חזק לבלתי אכל
 הדם כי הדם הוא הנפש ולא תאכל הנפש עם
 24 הבשר : לא תאכלנו על הארץ תשפכנו כמים : לא
 תאכלנו למען יטב לך ולבנך אחרך כי תעשה
 הישר בעיני יהוה : רק קדשך אשר יהיו לך ונדריך
 26 תשא ובאת אל המקום אשר יבחר יהוה : ועשית
 על תיך הבשר והדם על מזבח יהוה אלהיך ודם
 זבחיך ישפך על מזבח יהוה אלהיך והבשר תאכל :
 28 שמר ושמעת את כל הדברים האלה אשר אנכי
 מצוך למען יטב לך ולבנך אחרך עד עולם כי
 תעשה הטוב והישר בעיני יהוה אלהיך :

Permittit
 illis jugula-
 re, & come-
 dere car-
 nem ex ge-
 nere anima-
 lium, qua
 ubique offe-
 rebantur,
 illorum san-
 guinem eis
 duntaxat
 prohibendo.

 Ne derelin-
 quant Levi-
 tam, dum
 terram pro-
 missionis
 possederit.
 20 Permittit
 esum car-
 nis quovis
 in loco, re-
 petitque
 sanguinis
 prohibi-
 tionem, &
 pramium,
 cum se ab
 illo abstine-
 rent.

כי

כִּי־יִכְרִית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אֵתָּה 29

בְּאֶ־שְׂמֹה לְרִשְׁתָּ אוֹתָם מִפְּנֵי וִירִשְׁתָּ אֹתָם וְיִשְׁבְּתָ

ל בְּאֶרְצָם׃ הִשְׁמַר לְךָ פֶּן־תִּנְקַשׁ אַחֲרֵיהֶם אַחֲרֵי הַשְׁמָדָם

מִפְּנֵי וּפֶן־תִּדְרֹשׁ לֵאלֹהֵיהֶם לֵאמֹר אֵיכָּה יַעֲבֹדוּ הַגּוֹיִם

31 הָאֵלֹהִים אֶת־אֱלֹהֵיהֶם וְאֶעֱשֶׂה כֵּן גַּם־אֲנִי׃ לֹא־תַעֲשֶׂה

כֵּן לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי־כָל־תּוֹעֲבֹת יְהוָה אֲשֶׁר שָׂנֵא עֲשׂוּ

לֵאלֹהֵיהֶם כִּי־גַם אֶת־בְּנֵיהֶם וְאֶת־בְּנֹתֵיהֶם יִשְׂרְפוּ

א וְיִבְאֵשׁ לֵאלֹהֵיהֶם׃ אֵת־כָּל־הַדְּבָר אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה

אֲתָכֶם אַתּוֹ תִשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת לֹא־תִסַּף עָלֶיךָ וְלֹא־

תִּגְרַע מִמֶּנּוּ׃ פ

כִּי־קוֹם בְּקִרְבְּךָ נָבִיא אוֹ חֹלֶם חֹלֹם וְנָתַן אֵלֶיךָ אוֹת

3 אוֹמוּפֹת׃ וּבֵא הָאוֹת וְהַמוֹפֵת אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֵלֶיךָ

לֵאמֹר נִלְכָּה אַחֲרֵי אֱלֹהִים אַחֲרִים אֲשֶׁר לֹא־יָדַעְתֶּם

4 וְנַעֲבֹדָם׃ לֹא־תִשְׁמַע אֶל־דְּבַר הַנְּבִיא הַהוּא אוֹ אֶל־

חֹלֶם הַחֹלֹם הַהוּא כִּי־מִנְסֶה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲתָכֶם

לְדַעַת הִישָׁבְתֶּם אֶהְיִים אֵת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּכָל־

ה לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם׃ אַחֲרֵי־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם תֵּלְכוּ

וְאֹתוֹ תִירָאוּ וְאֶת־מִצְוֹתָיו תִשְׁמְרוּ וּבְקִלּוֹ תִשְׁמְעוּ

6 וְאֹתוֹ תַעֲבֹדוּ וּבּוֹ תִדְבְּקוּ׃ וְהַנְּבִיא הַהוּא אוֹ חֹלֶם

קמז כרכיב

הַחֹלֹם הַהוּא יוֹמֵת כִּי־דָבַר סָרָה עַל־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם

הַמוֹצֵא אֲתָכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְהַפֹּדֶךְ מִבַּיִת עֲבָדִים

לְהַדְיָחֵךְ מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוָּךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְלַכְתָּ בָּהּ

7 וּבַעֲרַת הָרַע מִקִּרְבְּךָ׃ ס כִּי־סִיתָךְ אֶחֱיֶיךָ

בֶּן־אִמְךָ אוֹ בֶנְךָ אוֹ בֶתְךָ אוֹ אִשְׁתְּ חֵיקְךָ אוֹ רֵעֶךָ

אֲשֶׁר בְּנַפְשְׁךָ בִּסְתֵר לֵאמֹר נִלְכָּה וְנַעֲבֹדָה אֱלֹהִים

8 אַחֲרַיִם אֲשֶׁר לֹא־יָדַעְתָּ אֶתְהוּא אֲבֹתֶיךָ׃ מֵאֵלֵהֶי עַמִּים

אֲשֶׁר סָבִיבֶיכֶם הַקְּרִבִים אֵלֶיךָ אוֹ הַרְחֻקִים מִמֶּךָ

9 מִקְּצֵה הָאָרֶץ וְעַד־קְצֵה הָאָרֶץ׃ לֹא־תֵאבְדָה לְוֹלָא

תשמע

Monet eos, ne vel ritus idololatriarum agnoscere curent, ne cum illis inserviant Deo; ei enim abominabiles sunt.

Cap. XIII. Quod si aliquis Prophetam insurgat, licet miracula faciat, si eos spectent, ut populum ad idololatriam ducant, nullo modo credant ei, sed lapidetur.

Quod inductus ab aliquo, ut idololatria inserviat, et si ex proximis consanguineis sit, non sequatur eum, sed potius detegat il-

7 אַתָּה אֲתֹזֶה לֹא תֹאכְלוּ מִמַּעַל הַגֵּרָה וּמִמְּפָרִים
הַפְּרִסָה הַשְּׂסוּעָה אֶת הַגִּמְלוֹ וְאֶת הָאֲרָנְכֶת וְאֶת־
הַשֶּׁפֶן כִּי מַעַל הַגֵּרָה הִמְהוּרָסָה לֹא הַפְּרִיסוּ טַמְאִים
8 הֵם לָכֵם : וְאֶת הַחֲזִיר כִּי מִפְּרִים פְּרִסָה הוּא וְלֹא
גֵרָה טַמָּא הוּא לָכֵם מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכְלוּ וּבְנִבְלַת־
9 לֹא תִגְעוּ : ס אֲתֹזֶה תֹאכְלוּ מִכָּל אֲשֶׁר
יִבְמִים כָּל אֲשֶׁר לֹו סִנְפִיר וְקִשְׁקֶשֶׁת תֹאכְלוּ : וְכָל־
אֲשֶׁר אֵין לוֹ סִנְפִיר וְקִשְׁקֶשֶׁת לֹא תֹאכְלוּ טַמָּא הוּא
11 לָכֵם : ס כָּל צִפּוֹר טְהוֹרָה תֹאכְלוּ : וְזֶה
אֲשֶׁר לֹא תֹאכְלוּ מֵהֶם הַנֶּשֶׁר וְהַפֶּרֶס וְהַעֲזוּנִיה :
13 14 וְהָרֵאָה וְאֶת הָאֵיִה וְהָדִירָה לְמִינָהּ : וְאֶת כָּל עֹרֵב
טו לְמִינוֹ : וְאֶת בַּת הַיַּעֲנָה וְאֶת הַתְּחִמָּס וְאֶת הַשְּׁחָף
16 וְאֶת הַנֶּיֶץ לְמִינֵהוּ : אֶת הַכּוֹס וְאֶת הַיִּנְשׁוּף
17 וְהַתְּנִשְׁמַת : וְהַקֶּאֶת וְאֶת הַרְחִמָה וְאֶת הַשֶּׁלֶף :
18 19 וְהַחֲסִידָה וְהָאֲנָפָה לְמִינָהּ וְהַדּוֹכִיפֶת וְהַעֲטֹלֶף : וְכָל־
כ שְׂרִץ הָעוֹף טַמָּא הוּא לָכֵם לֹא יֹאכְלוּ : כָּל עוֹף טְהוֹר
21 תֹאכְלוּ : לֹא תֹאכְלוּ כָל־נְבִלָה לְגַר אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ
תִּתְנַגַּה וְאֹכְלָהּ אוֹ מִכָּר לְנֹכְרִי כִי עִם קְדוֹשׁ אֲתֵה
לְיְהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תִבְשַׁל גְּדִי בַחֲלֵב אִמּוֹ : פ
22 עֶשֶׂר תַּעֲשֶׂר אֶת כָּל־תְּבוּאֹת זֵרַע הַיֵּצֵא הַשָּׂדֶה שְׁנָה
23 שְׁנָה : וְאֹכְלָתָ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר
לְשִׁבְן שְׂמוֹ שֶׁם מַעֲשֵׂר הַגֵּנֶךָ תִירְשֶׁךָ וַיִּצְהָרְךָ וּבְכֹרֶת
בְּקֶרֶךָ וַיִּצְאֲנֶךָ לְמַעַן תִּלְמַד לִירְאָהוּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
24 כָּל־דַּיָּמִים : וְכִי־יִרְבֶּה מִמֶּךָ הַדֶּרֶךְ כִּי לֹא תוּכַל שְׂאתוֹ
כִּי־יִרְחַק מִמֶּךָ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹם
כֵּה שְׂמוֹ שֶׁם כִּי־יִבְרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ : וְנָתַתָּה בַּכֶּסֶף וּצְרַת
הַכֶּסֶף בִּידֶךָ וְהִלְכָתָ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה
26 אֱלֹהֶיךָ בּוֹ : וְנָתַתָּה הַכֶּסֶף בְּכָל־אֲשֶׁר־תֹאזְרוּ נַפְשֶׁךָ
בַּבֶּקֶר

que munda
putabunt,
ut illis ad
esum uti
possint; &
qua illis
immunda
erunt. eo-
rumque si-
gna.
9 De pisci-
bus mun-
dis, & im-
mundis.
11 Specificat
illis omnes
aves im-
mundas,
quarum 24
species sunt,
ne illas
comedant;
& reliquas
omnes per-
mittit eis.

Repetit illis
aliquos ri-
tus super
decimam,
ad quam
edendam
ejus posses-
sores ibant
Jerusalem,
aut illius
redemption-
nem, si eam
ferre non
possent.

בבקר

בבקר ובצאן ובין ובשכר ובכל אשר תשאֵלך נפשך
ואכלת שם לפני יהוה אלהיך ושמת אתה וביתך :

27 והלוי אשר בשעריך לא תעזובנו כי אין לו חלק
28 ונחלה עמך : ס מקצה של שנים

תוציא את כל מעשר תבואתך בשנה ההוא
29 ונחת בשעריך : ובא הלוי כי אין לו חלק ונחלה

עמך והגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך ואכלו
ושבעו למען יברכך יהוה אלהיך בכל מעשר ירך
אשר תעשה : ס מקץ שבע שנים תעשה

טו א שמטה : וזה דבר השמטה שמוט כל בעל משה ידו
אשר ישה ברעהו לא יגש את רעהו ואת אחיו כי קרא

שמטה ליהוה : את הנכרי תגשו ואשר יהיה לך את
3 אחיך תשמט ירך : אפס כי לא יהיה בך אביון כי ברך

יברכך יהוה בארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך נחלה
לרשתה : רק אם שמוע תשמע בקול יהוה אלהיך ה

לשמר לעשות ארצך כל המצוה הזאת אשר אנכי
מצוה היום : כי יהוה אלהיך בריך כאשר דבר לך

והעבטת גוים רבים ואתה לא תעבט ומשלת בגוים
רבים ובך לא ימשלו : ס כי יהיה בך אביון

מאחר אחיך באחד שעריך בארצך אשר יהוה אלהיך
נתן לך לא תאמין ארצך לבבך ולא תקפין ארצך

מאחר האביון : כי פתח תפתח את ירך לו והעבט
תעביטנו די מחסרו אשר יחסר לו : השמר לך פך

יהיה דבר עם לבבך בלי על לאמר קרבה שנת השבע
שנת השמטה ורעה עינך באחיה האביון ולא תתן לו

וקרא עליך אל יהוה והיה בך חטא : נתון תתן לו
ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך

יהוה אלהיך בכל מעשיך ובכל משלח ירך : כי לא
יחדל

Quod decima hac singulis tribus annis, loco Levitarum, qui eam comederent inter egenos & pauperes distribuantur.
Cap. XV.
Repetit illis legem remissionis anni septimi, commendans eis, ut omnes alienum remittant illis, qui ex populo suo sint, nec hac de causa se abstineant, ut pauperibus mutuo dent; ideoque promittit benedicere eis.

12
13
14
טו
16
17
18
19
כ
21
22
23
א
ב
ג
ד
ה
ו
ז
ח
ט
י
יא

יחדל אביון מקרב הארץ על כן אנכי מצוה לאמר פתח תפתח את ירך לאחיק לעניך ולאבינה בארצך:

Leges ad servum Hebraeum pertinentes.

כִּי יִמְכַר לְךָ אֶחִיק הָעִבְרִי או

הָעִבְרִי הוּעִבְדְךָ שֵׁשׁ שָׁנִים וּבִשְׁנֵה הַשְּׁבִיעִת תִּשְׁלַחְנוּ חֲפָשִׁי מֵעִמְךָ לֹא

תִּשְׁלַחְנוּ רִיקָם: הָעֵינִיק תִּעֲנִיק לוֹ מִצֹּאֲנֶה וּמִגִּרְנֶה

וּמִקִּבְךָ אֲשֶׁר בֵּרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תִתֵּן לוֹ: וּזְכַרְתָּ

כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וּפְדֶה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל־כֵּן

אֲנֹכִי מִצְוֶה אֶת הַדְּבַר הַזֶּה הַיּוֹם: וְהָיָה כִּי יֹאמֶר

אֵלֶיךָ לֹא אֵצָא מֵעִמְךָ כִּי אֲהַבְךָ וְאֶת־בֵּיתְךָ כִּי טוֹב לוֹ

עִמְךָ: וְלִקַּחְתָּ אֶת־הַמַּרְצֵעַ וְנִתְתַּרְהוּ בְּאָזְנוֹ וּבִדְלַת

וְהָיָה לְךָ עֶבֶד עוֹלָם וְאִם לֹא־תַעֲשֶׂה־כֵּן: לֹא־

יִקְשֶׁרָה בְּעֵינֶיךָ בְּשִׁלְחַךְ אֶת־וּ חֲפָשִׁי מֵעִמְךָ כִּי מִשְׁנֵה

שָׂכָר שְׂכִיר עִבְדְךָ שֵׁשׁ שָׁנִים וּבֵרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל

אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה:

Ritus, qui spectant ad primogenitum, quod ex animalibus sacrificabilibus Deo sanctificabatur.

כָּל־הַבְּכוֹר אֲשֶׁר יוֹלַד בְּבִקְרֶה וּבְצֹאֲנֶה הַזָּכָר תִּקְדִּישׁ

לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲבֹד בְּבִכּוֹר שׂוֹרֶה וְלֹא תִגַּז בְּכוֹר

כִּי צֹאֲנֶה: לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תֹאכְלֶנּוּ שְׁנֵה בְּשָׁנֶה בַּמָּקוֹם

אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֶת־וּבֵיתְךָ: וְכִי־יִהְיֶה כּוֹ מוֹם פֶּסַח

אוֹ עוֹר כָּל־מוֹם רַע לֹא תִזְבַּחְנוּ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ:

בְּשַׁעְרֶיךָ תֹאכְלֶנּוּ הַטֶּמְאָה וְהַטְּהוֹר יִחַדּוּ כְּצִבִּי וּכְאֵיל:

רַק אֶת־דָּמּוֹ לֹא תֹאכַל עַל־הָאֶרֶץ תִּשְׁפֹּכֶנּוּ כַּמַּיִם:

Cap. XVI. Iterum refert observantiam rituum festorum anni: primum Pascha, & secundum azymorum.

וְיָ שָׁמֹר אֶת־חֹדֶשׁ הָאֲבִיב וַעֲשִׂיתָ פֶּסַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי

בְּחֹדֶשׁ הָאֲבִיב הוֹצִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִמִּצְרַיִם לַיְלָה:

וּזְבַחַת פֶּסַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ צֹאֵן וּבִקְרַת בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר

יְהוָה לְשִׁכְנֵן שְׁמוֹ שֵׁם: לֹא־תֹאכַל עָלָיו חֲמִיץ שְׁבַע־יָמִים

תֹאכַל עָלָיו מִצּוֹרֵת לֶחֶם עֲנִי כִּי בַחֲפוּזֹן יִצְאֶת מֵאֶרֶץ

מִצְרַיִם א א X

מצרים למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל
 ימי חיך: ולא יראה לך שאר בכל גבלך שבעת
 ימים ולא ילין מן הבשר אשר תזבח בערב ביום
 הראשון לבקר: לא תוכל לזבח ארת הפסח באחד ה
 שעריך אשר יהוה אלהיך נתן לך: כי אם אל המקום
 אשר יבחר יהוה אלהיך לשכן שמו שם תזבח את
 הפסח בערב כבוא השמש מועד צאתך ממצרים:
 ובשלת ואכלת במקום אשר יבחר יהוה אלהיך בו
 ופנית בבקר והלכת לאחריך: ששת ימים תאכל
 מצות וביום השביעי עצרת ליהוה אלהיך לא תעשה

מלאכה: **ס** שבעה שבעת תספר לך
 מהחל חרמש בקמה תחל לספר שבעה שבועות:
 ועשית חג שבועות ליהוה אלהיך מסרת נדבת ירך
 אשר תתן כאשר יברכה יהוה אלהיך: ושמת לפני
 יהוה אלהיך אתה ובנה ובתך ועבדך ואמתך והלוי
 אשר בשעריך והגר והיתום והאלמנה אשר בקרבך
 במקום אשר יבחר יהוה אלהיך לשכן שמו שם:
 וזכרת כי עבד היית במצרים ושמרת ועשית את
 החקים האלה:

De Hebdomadarum festo, quod est secundum.

פ חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים באספך מגרנה
 ומיקבך: ושמת בחוגך אתה ובנה ובתך ועבדך
 ואמתך והלוי והגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך:
 שבעת ימים תחג ליהוה אלהיך במקום אשר יבחר
 יהוה כי יברכה יהוה אלהיך בכל תבואתך ובכל
 מעשה ידיך והיית אף שמח: שלוש פעמים יבשנה
 יראה כל זכורך את פני יהוה אלהיך במקום אשר
 יבחר בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסוכות ולא

De Tabernaculorum festo, quod est tertium.

Quod in tribus festis praedictis universus populi masculus in sacro templo appareat.

יבחר את פני יהוה ריקם: איש במתנת ידו כברכת
 יהוה

קמץ ב'ק

1 ודרשת והגידו לך את דבר המשפט: ועשית על פי

consultant, atque ejus decreto omnes assentiant, sub capitis poena in eum, qui contumax fuerit.

הדבר אשר יגידו לך מן המקום ההוא אשר יבחר

11 יהוה ושמת לעשות ככל אשר ירוק: על פי התורה

אשר ירוק ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה לא

12 תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל: והאיש

אשר יעשה בזרון לבלתי שמע אל הכהן העמד

לשרת שם את יהוה אלהיך או אל השפט ומת

13 האיש ההוא ובערת הרע מישראל: וכל העם ישמעו

14 ויראו ולא יזדון עוד: כִּי תבא אל

Quod si in animo sit Regem super se constituere, illum constituent, quem Deus elegerit; non autem alienigenam: & ejus officia exponit.

הארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך וירשתה וישבתה

בה ואמרת אישימה עלי מלך ככל הגוים אשר

טו סביבתי: שום תשים עליך מלך אשר יבחר יהוה

אלהיך בו מקרב אחיך תשים עליך מלך לא תוכל

16 לתת עליך איש נכרי אשר לא אחיך הוא: רק

לא ירבה לו סוסים ולא ישיב את העם מצרימה

למען הרבות סוס ויהוה אמר לכם לא תספון לשוב

בדרך הזה עוד: ולא ירבה לו נשים ולא יסור לבבו

18 וכסף וזהב לא ירבה לו מאד: והיה כשבתו על כסא

ממלכתו וכתב לו את משנה התורה הזאת על ספר

מלפני הכהנים הלויים: והיתה עמו וקרא בו כל ימי

חייו למען ילמד ליראה את יהוה אלהיו לשמר את

כל דברי התורה הזאת ואת החקים האלה

לעשתם: לבלתי רוס לבבו מאחיו ולבלתי סור מן כ

המצוה ימין ושמאל למען יאריך ימים על ממלכתו

הוא ובניו בקרב ישראל: לא יהיה יחא

לכהנים הלויים כל שבט לוי חלק ונחלה עם ישראל

אשי יהוה ונחלתו יאכלון: ונחלה לא יהיה לו בקרב

אחיו יהוה הוא נחלתו כאשר דבר לו: וזה

Cap. XVIII. Univerſa tribus Levi nullam terrae promissionis partem capiet; sed eorum ali-

וזה

*menta pro-
venient ex
his, qua po-
pulus illis
tributare te-
nebitur.*

*Quod sa-
cerdos, qui
venerit ex
oppido suo,
ut sacro
templo in-
serviat, ad-
mittatur,
sicut cete-
ri sacerdo-
tes.*

*9 Ne apud
Israel inve-
niantur
malefici di-
vinantes,
& similes
abomina-
tiones.*

*Promittit
eis Moseh,
quod Deus
suscitabit
illis Prophe-
tam, sicut
ipsimet
postula-
runt, cui
obediant.*

*Quod pseu-
doprophe-
ta tam Dei*

וזה יהיה משפט הכהנים מאת העם מאת 3
זבחי הובח אם שור אם שה ונתן לפהן הזרע 4
והלתיים והקכה: ראשית דגנך תירשך ויצהרך 4
ה וראשית גז צאנך תתן לו: כי בו בחר יהוה אלהיך 5
מכל שבטיך לעמד לשרת בשם יהוה הוא ובניו 6
כל הימים: וכיבא הלוי מאחד 6
שעריך מכל ישראל אשר הוא אגר שם וכל בבל 7
אות נפשו אל המקום אשר יבחר יהוה: ושרת בשם 7
יהוה אלהיו בכל אחיו הלויים העמדים שם לפני 8
יהוה: חלק כחלק יאכלו לבר ממכריו על האבות: 8
כי אתה בא אל הארץ אשר יהוה 9
אלהיך נתן לך לא תלמד לעשות בתועבת הגוים 9
יהם: לא ימצא בך מעביר בנו וכתו באש קסם 11
קסמים מעונן ומנחש ומכשף: וחבר חבר ושאל אוב 11
וידעני ודרש אל המתים: כי תועבת יהוה כל עשה 12
אלה ובגלל התועבת האלה יהוה אלהיך מוריש 13
אותם מפניך: תמים תהיה עם יהוה אלהיך: כי 14
הגוים האלה אשר אתה יורש אותם אל מעננים 15
ואל קסמים ישמעו ואתה לא כן נתן לך יהוה 16
אלהיך: נביא מקרבך מאחריך כמניקים לך יהוה 17
אלהיך אליו תשמעון: ככל אשר שאלת מעם יהוה 18
אלהיך בחרב ביום הקהל לאמר לא אסף לשמע 19
את קול יהוה אלהי ואת האש הגדלה הזאת לא 20
אראה עוד ולא אמות: ויאמר יהוה אלי היטיבו אשר 21
דברו: נביא אקים להם מקרב אחיהם כמוך ונתתי 22
דברי בפיו ודבר אליהם את כל אשר אצונו: והיה 23
האיש אשר לא ישמע אל דברי אשר ידבר בשמי 24
כאנכי אדרש מעמו: אך הנביא אשר יזיד לדבר דבר 25
בשמי X 3 ג כא

בשמי ארת אשר לא צויתיו לדבר ואשר ידבר בשם
אלהים אחרים ומת הנביא ההוא: וכי תאמר כלבבך
איכה נדע את הדבר אשר לא דברו יהוה: אשר
ידבר הנביא בשם יהוה ולא יהיה הדבר ולא יבא הוא
הדבר אשר לא דברו יהוה בידון דברו הנביא לא

quam ido-
latrie
nomine lo-
quens mor-
te afficia-
tur.

תגור ממנו: **ס** כי יכרת יהוה אלהיך **יטא**

Cap. XIX.

ארת הגוים אשר יהוה אלהיך נתן לך ארת ארצם
ורשתם וישבת בעריהם וכבתיהם: שלוש ערים
תבדיל לך בתוך ארצך אשר יהוה אלהיך נתן לך
לרשתה: תבין לך הדרך ושלשת את גבול ארצך
אשר ינחילך יהוה אלהיך והיה לנום שמה כל רצח:
וזה דבר הרצח אשר ינום שמה וחי אשר יכה ארת
רעהו בבלי דעת והוא לא שנא לו מתמל שלשם:
ואשר יבא ארת רעהו ביער לחטב עצים ונדחה ידו ה
בגרזן לכרת העץ ונשל הכרזל מן העץ ומצא ארת
רעהו ומת הוא ינום אל אחת הערים האלה וחי: פן
ידרך גאל הדם אחרי הרצח כי יחס לבבו והשיגו כי
ידבה הדרך והכהו נפשולו אין משפט מורת כי לא
שנא הויה לו מתמול שלשום: על כן אנכי מצוך
לאמר שלש ערים תבדיל לך: ואם ירחיב יהוה
אלהיך את גבולך כאשר נשבע לאבותיך ונתן לך את
כל הארץ אשר דבר לתת לאבותיך: כי תשמר את
כל המצוה הזאת לעשתה אשר אנכי מצוך היום
לאהבה את יהוה אלהיך וללכת בדרכיו כל הימים
ויספת לך עוד שלש ערים על השלש האלה: ולא
ישפר דם נקי בקרב ארצך אשר יהוה אלהיך נתן לך

Repetit
trium ur-
bium refu-
gium constitu-
tionem erga
illum, qui
per errorem
necaverit:
& singula-
riter refert
aliquas le-
ges ad hanc
rem perti-
nentes.

Quod, cum
eorum ter-
minos dila-
tet Deus,
tribus his
civitatibus
alias tres
addant.

נחלה והיה עליך דמים: **פ**

Si quis con-
suldo ali-
quem inter-

וכי יהיה איש שנא לרעהו וארכ לו וקם עליו והכהו
נפש

17

12 נפשות ונס אל אחת הערים האל : ושלחו קני
 עירו ולקחו אתו משסונתנו אתו ביד גאל הדס ומת :
 13 לא תחוס עינך עליו ובערת דם הנקי מישראל ומטוב
 14 לך : לא תסוג גבול רעה אשר גבלו
 ראשנים בנחלתך אשר תנחל בארץ אשר יהיה
 15 ׀ לא יקום ער
 אחד באיש לכל עון ולכל חטאת בכל חטא אשר
 יחטא על פיו שני עדים או על פי שלשה עדים יקום
 16 דבר : כי יקום עד חמס באיש לענות בו סרה : ועמדו
 17 שני האנשים אשר להם הריב לפני יהוה לפני
 18 הכהנים והשפטים אשר יהיו בימים ההם : ודרשו
 השפטים הישב והנה עד שקר העד שקר ענה
 19 באחיו : ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו ובערת
 כ הרע מקרבך : והנשאים ישמעו ויראו ולא יספו
 21 לעשות עוד כדבר הרע הזה בקרבך : ולא תחוס
 עינך נפש בנפש עין בעין שובשן יד ביד רגל ברגל :
 כ ׀ כיתצא למלחמה על איבך וראית סוס
 ורכב עם רב ממך לא תירא מהם כי יהוה אלהיך
 2 עמך המעלה מארץ מצרים : והיה כקרבכם אל
 3 המלחמה ונגש הכהן ודבר אל העם : ואמר אלהם
 שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה על איביכם
 אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו
 4 מפניהם : כי יהוה אלהיכם ההלך עמכם להלחם לכם
 ה עם איביכם להושיע אתכם : ודברו השטרים אל העם
 לאמר מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו ילך
 6 וישב לביתו פן ימות במלחמה ואיש אחר יחנכנו ומי
 האיש אשר נטע כרם ולא חללו ילך וישב לביתו פן
 7 ימות במלחמה ואיש אחר יחללנו : ומי האיש אשר
 כא ד X 4 ארש

fecerit, & ad aliquam ex his urbi-bus confu-gerit, ex il-la extra-hetur, & morte pu-nietur.
 14 *Ne proximi sui ter-minum ap-prehendant.*
 15 *Ne testis unius ver-bum contra aliquem validum sit, nisi duo-rum, vel trium.*
 16 *Quod falsi testes eadem ac-cusati pœ-nâ mulcten-tur.*
 Cap. XX.
 Ordo, quod ad bellum egredientes sacerdotem provideant, qui populi animum corroboret, & exponit, quibus ver-bis fiet.
 5 *Quod ante pu-gnam pu-blico edicto declaretur, qui edifica-vit domum, & non de-dicavit eam; qui*

אָרֶשׁ אִשָּׁה וְלֹא לִקְחָהּ יִלְךְ וַיֵּשֶׁב לְבֵיתוֹ פְּדֵי־יְמוֹתָּהּ
 8 בְּמִלְחָמָה וְאִישׁ אַחֵר יִקְחָנָה: וַיִּסְפוּ הַשְּׂטָרִים לְדַבֵּר
 אֶל־הָעָם וַאֲמָרוּ מִי־הָאִישׁ הַזֶּה וְרַב־הַלֵּבִב יִלְךְ וַיֵּשֶׁב
 9 לְבֵיתוֹ וְלֹא יִמַּס אֶת־לֵבִב אַחִיו כְּלִבְבוֹ: וְהָיָה כִּכְלַת
 הַשְּׂטָרִים לְדַבֵּר אֶל־הָעָם וּפְקָדוֹ שֶׁרֵי צְבָאוֹת בְּרֹאשׁ
 הָעָם: ס כִּי־תִקְרַב אֶל־עִיר לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ
 11 וְקִרְאתָ אֵלֶיהָ לְשָׁלוֹם: וְהָיָה אִם־שָׁלוֹם תַּעֲנֶה וּפְתַחְתָּ
 לָךְ וְרָוִיחַ כָּל־הָעָם הַנִּמְצָא בָּהּ יִהְיוּ לָךְ לְמַס וְעִבְדוּךָ:
 12 וְאִם־לֹא תִשְׁלִים עִמָּךְ וְעָשְׂתָה עִמָּךְ מִלְחָמָה וְצָרָתָה
 13 עָלֶיךָ: וּנְתַנָּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בֵּינְךָ וּבֵין־הָאֵת כָּל־זְכוּרָה
 14 לְפִי־חֶרֶב: רַק הַנְּשִׂים וְהַטַּף וְהַבְּהֵמָה וְכֹל אֲשֶׁר יִהְיֶה
 בְּעִיר כָּל־שִׁלְלָהּ תִּפְּזוּ לָךְ וְאָכַלְתָּ אֶת־שִׁלְלֵי אֵיבֶיךָ אֲשֶׁר
 15 נָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָךְ: כִּן תַּעֲשֶׂה לְכָל־הָעָרִים הַרְחֵקֶת
 16 מִמֶּךָ מֵאֲדָר אֲשֶׁר לֹא־מַעֲרִי הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה הֵנָּה: רַק
 מַעֲרֵי־הָעַמִּים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ נַחֲלָה
 17 לֹא תַחֲיֶיהָ כָּל־נַשְׁמָה: כִּי־הַחֶרֶם תַּחֲרִימֶם הַחַיִּים
 וְהָאֲמָרִים הַכֹּנְעִי וְהַפְּרוֹזִי הַחִוִּי וְהַיְבוּסִים כֹּאֲשֶׁר צִוִּיתָּ יְהוָה
 18 אֱלֹהֶיךָ: לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא־יִלְמְדוּ אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת כְּכֹל
 תּוֹעֲבֹתֶם אֲשֶׁר עָשׂוּ לֵאלֹהֵיהֶם וַחֲטִאתֶם לַיהוָה
 19 אֱלֹהֵיכֶם: ס כִּי־תִצּוֹר אֶל־עִיר יָמִים רַבִּים
 לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ לְתַפְשָׁהּ לֹא־תִשְׁחִית אֶת־עֵצָהּ לְנֹדַח
 עָלֶיהָ גֵרֶזֶן כִּי־מִמֶּנּוּ תֹאכַל וְאֵתוֹ לֹא תִכְרֹת כִּי־הָאָדָם
 עֵץ הַשֵּׂדֶה לְבָא מִפְּנֵיךָ בְּמִצּוֹר: רַק עֵץ אֲשֶׁר־תִּדְעַ
 כִּי־לֹא־עֵץ מֵאֲכָל הוּא אֵתוֹ תִשְׁחִית וְכָרְתָּ וּבִנִיתָ מִצּוֹר
 עַל־הָעִיר אֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה עִמָּךְ מִלְחָמָה עַד רִדְתָּה:

plantavit
 vineam; qui
 est despen-
 satus; qui
 est viriimi-
 dus, &
 ignavus,
 ad domum
 suam re-
 vertatur.
 Quod ali-
 quam civi-
 tatem op-
 pugnantem,
 prius ei pa-
 cem offe-
 rant; & ex-
 ponit, quid
 facient, si
 forte illi pa-
 cem ad-
 mittant,
 nec ne: ex-
 cludendo
 tamen ab
 hac pacis
 conditione
 terra pro-
 missionis in-
 digenas.

Ne, cum
 aliquam
 urbem obse-
 derint, ejus
 arbores
 fructiferas
 succidant.

כִּי־יִמְצָא חֵלֶל בְּאֶרְצָהּ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ כֹּא
 2 לְרִשְׁתָּהּ נִפְלַב בְּשָׂדֶה לֹא־נֹדַע מִי־הִכָּהוּ: וַיִּצְאוּ זִקְנֶיךָ
 וּשְׂפָטֶיךָ

Cap. XXI.
 Vitula per-
 cussa cere-
 monialis
 lex: cum

inuentum fuerit hominis occise cadaver, nec cognitum fuerit quis percussit eum.

דשפטיו ומדרו אל הערים אשר סביבת החלל :
3 והיה העיר הקרובה אל החלל ולקחו זקני העיר ההוא
עגלת בקר אשר לא עבד בה אשר לא משכה בעל :
4 והורדו זקני העיר ההוא את העגלה אל נחל איתן
אשר לא יעבד בו ולא יזרע וערפו שם את העגלה
ה בנחל : ונגשו הכהנים בני לוי כי כס בחר יהוה
אלהיך לשרתו ולברך בשם יהוה ועל פיהם יהיה כל
6 ריב וכל נגע : וכל זקני העיר ההוא הקרבים אל
החלל ירחצו את ידיהם על העגלה הערופה בנחל :
7 וענו ואמרו דינו לא שפכה את הדם הזה וענינו לא
8 ראו : כפר לעמך ישראל אשר פדית יהוה ואל
תתן דם נקי בקרב עמך ישראל ונכפר להם הדם :
9 ואתה תבער הדם הנקי מקרבך כי תעשה הישר
בעיני יהוה : מט 49

Permittit Israelita, ut si militia de amaverit pulchram aliquam mulierem ex captivitate, possit eam in uxorem accipere sub conditionibus hic descriptis.

כי תצא למלחמה על איבך ונתנו יהוה
11 אלהיך בידך ושבת שבוי : וראית בשביה אשת יפת
12 תאר וחשקת בה ולקחת לך לאשה : והבאתה אל
תוך ביתך וגלחתה את ראשה ועשתה את צפרניה :
13 והסירה את שמלת שביה מעליה וישבה בביתך
ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים ואחר כן
14 תבוא אליה ובעלתה והיתה לך לאשה : והיה אם
לא חפצת בה ושלחתה לנפשה ומכר לא תמכרנה
בכסף לא תתעמר בה תחת אשר ענייתה :

De eo, cui sunt dua uxores, una dilecta, altera exosa; si filium primogenitum ex exosa suscipiat,

ס כיתתיין לאיש שתי נשים האחת
אהובה והאחת שנואה וילדו לו בנים האהובה
16 והשנואה והיה הבן הבכור לשנואה : והיה ביום
הנחילו את בניו את אשר יהיה לו לא יוכל לבכר
17 את בן האהובה על פני בן השנואה הבכר : כי את
הבכר

הבכור בן השנואה יכיר לרחת לו פישנים בכל אשר ימצא לו כי הוא ראשית אנו לו משפטה בכרה:

non poterit eum jure primogenitura privare, sed potius in hereditatem vocabit, duplo omnium, qua ceteri fratres obtinent.

18 כי יהיה לאיש בין סורר ומורה איננו שמע בקול אביו ובקול אמו ויסרו אתו ולא ישמע אליהם: ותפשו בו אביו ואמו והוציאו אתו אל זקני עירו ואל שער מקמו: ואמרו אל זקני עירו בננו זה כסורר ומורה איננו שמע בקולנו זולל וסבא: ורגמרוו כל אנשי עירו באבנים ומת ובערת הרע מקרבך וכל ישראל ישמעו ויראו: וכי יהיה באיש חטא משפט מות והומת ותלית אתו על עץ: לא תלין נבלתו על העץ כי קבור תקברנו ביום ההוא כיקללת אלהים תלויו ולא תטמא את אדמתך אשר יהוה אלהיך נתן לך נחלה: לא תראה את שור אחיך או את שני נדחים והתעלמת מהם השב תשיבם לאחיך: ואם לא קרוב אחיך אליך ולא ידעתו ואספתו אל תוך ביתך והיה עמך עד דרש אחיך אתו והשבתו לו: וכן תעשה לחמרו וכן תעשה לשמלתו וכן תעשה לכל אברת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאתה לא תוכל להתעלם: לא תראה את חמור אחיך או שורו נפלים בדרך והתעלמת מהם הקס תקים עמו: לא יהיה ה' כלי גבר על אשה ולא ילבש גבר שמלת אשה כי תועבת יהוה אלהיך כל עשה אלה: פ

18 Quid agent parentes cum filio, qui inobediens fuerit. 21 Quod, qui iudicium sententia in ligno suspensus fuerit, eadem die sepeliatur.

כב

22 לא תראה את שור אחיך או את שני נדחים והתעלמת מהם השב תשיבם לאחיך: ואם לא קרוב אחיך אליך ולא ידעתו ואספתו אל תוך ביתך והיה עמך עד דרש אחיך אתו והשבתו לו: וכן תעשה לחמרו וכן תעשה לשמלתו וכן תעשה לכל אברת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאתה לא תוכל להתעלם: לא תראה את חמור אחיך או שורו נפלים בדרך והתעלמת מהם הקס תקים עמו: לא יהיה ה' כלי גבר על אשה ולא ילבש גבר שמלת אשה כי תועבת יהוה אלהיך כל עשה אלה: פ

Cap. XXII. Quod videns proximi sui animal aberrans, reducat, & restituat illud; idemque faciet de omni eius re amissa, quam ipse invenerit.

23 כי יקרא קן צפורי לפניך בדרך בכל עין יאו על הארץ אפרחים או ביצים והאם רבצת על האפרחים או על הביצים לא תקח האם על הבנים: שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען יטב לך והארכת ימים

4 Quod, qui viderit animal proximi sui in terra succumbens, ipsi presto

24 כי יקרא קן צפורי לפניך בדרך בכל עין יאו על הארץ אפרחים או ביצים והאם רבצת על האפרחים או על הביצים לא תקח האם על הבנים: שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען יטב לך והארכת ימים

25 כי יקרא קן צפורי לפניך בדרך בכל עין יאו על הארץ אפרחים או ביצים והאם רבצת על האפרחים או על הביצים לא תקח האם על הבנים: שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען יטב לך והארכת ימים

26 כי יקרא קן צפורי לפניך בדרך בכל עין יאו על הארץ אפרחים או ביצים והאם רבצת על האפרחים או על הביצים לא תקח האם על הבנים: שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען יטב לך והארכת ימים

27 כי יקרא קן צפורי לפניך בדרך בכל עין יאו על הארץ אפרחים או ביצים והאם רבצת על האפרחים או על הביצים לא תקח האם על הבנים: שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען יטב לך והארכת ימים

28 כי יקרא קן צפורי לפניך בדרך בכל עין יאו על הארץ אפרחים או ביצים והאם רבצת על האפרחים או על הביצים לא תקח האם על הבנים: שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען יטב לך והארכת ימים

29 כי יקרא קן צפורי לפניך בדרך בכל עין יאו על הארץ אפרחים או ביצים והאם רבצת על האפרחים או על הביצים לא תקח האם על הבנים: שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען יטב לך והארכת ימים

30 כי יקרא קן צפורי לפניך בדרך בכל עין יאו על הארץ אפרחים או ביצים והאם רבצת על האפרחים או על הביצים לא תקח האם על הבנים: שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען יטב לך והארכת ימים

31 כי יקרא קן צפורי לפניך בדרך בכל עין יאו על הארץ אפרחים או ביצים והאם רבצת על האפרחים או על הביצים לא תקח האם על הבנים: שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען יטב לך והארכת ימים

32 כי יקרא קן צפורי לפניך בדרך בכל עין יאו על הארץ אפרחים או ביצים והאם רבצת על האפרחים או על הביצים לא תקח האם על הבנים: שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען יטב לך והארכת ימים

33 כי יקרא קן צפורי לפניך בדרך בכל עין יאו על הארץ אפרחים או ביצים והאם רבצת על האפרחים או על הביצים לא תקח האם על הבנים: שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען יטב לך והארכת ימים

5 Ne sibi mulier virilem vestem, neque vir muliebrem induat. 6 Cum aliquis invenerit nidum avis, ne matrem cum filiis capiat.

*Quod te-
cto domus
septum fa-
ciant.*
*9 Ne vi-
neam serant
varius semi-
num specie-
bus.*
*10 Ne mi-
xturis a-
rent, nec se
mixtureis
induant.*
*12 Prace-
ptum, quod
fimbrias si-
bi faciant
in quatuor
oris operi-
menti sui.*
*13 De eo, qui
uxori sua
objecerit,
ipsam à se
non inven-
tam esse
virginem;
contrarium
tamen pa-
rentes illi
probave-
rint, quo
supplicio
puniendus
sit, & quot
nunquam
poterit di-
mittere eam*
*20 Poena,
quâ multa-
bitur mu-
lier, qua
fornicata
est in domo
patris sui.*
*22 Suppli-
cium ejus,
qui cum mu-
liere marita-
ta adulterium commiserit.*

8 ימים: ס פיתבנה בית חרש ועשית מעקה
 לנגד ולא תשים דמים בביתך כי יפל הנפל ממנו :
 9 לא תזרע ברמך בלאים פן תקדש המלאה הזרע
 קטן ב' קי אשר תזרע ותבואת הכרם: ס לא תחרש
 11 בשור ובחמר יחדו: לא תלבש שעטנז צמר ופשתים
 12 יחדו: ס גדלים תעשה לך על ארבע כנפות
 13 בסותך אשר תכסה בה: ס כי יקח איש אשה
 14 ובא אליה ושנאה: ושם לה עלילת דברים והוציא
 עליה שם רע ואמר את האשה הזאת לקחתי ואקרנב
 15 וקטן טו אליה ולא מצאתי לה בתולים: ולקח אבי הנער
 וקטן קט ואמה והוציאו את בתולי הנער אל זקני העיר
 16 וקטן טו השערה: ואמר אבי הנער אל הזקנים את בתי נתתי
 17 לאיש הזה לאשה ושנאה: והנה הוא שם עלילת
 דברים לאמר לא מצאתי לבתך בתולים ואלה בתולי
 18 בתי ופרשו השמלה לפני זקני העיר: ולקחו זקני
 19 העיר והוא את האיש וסרו אתו: וענשו אתו מאה
 כסף ונתנו לאבי הנערה כי הוציא שם רע על בתולת
 ישראל ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו:
 כ ס ואם אמת היה הדבר הזה לא נמצאו
 21 וקטן טו בתולים לנער: והוציאו את הנער אל פתח בית
 אביו וסקלוה אנשי עירה באבנים ומתה כי עשתה
 נבלה בישראל לזנות בית אביה ובערת הרע מקרבך:
 22 ס כי ימצא איש שכביעם אשה בעלת
 בעל ומתו גם שניהם האיש השכב עם האשה
 23 והאשה ובערת הרע מישראל: ס כי
 24 וקטן טו יהיה נער בתולה מארשה לאיש ומצאה איש בעיר
 ושכב עמה: והוצאתם את שניהם אל שער
 25 וקטן טו העיר והוא וסקלתם אתם באבנים ומתו את הנער
 על

23 Quod qui adulteratus fuerit cum virgine desponsata, & non

עַל־דִּבְרֵי אִשָּׁר לֹא־צִעְקָהּ בְּעִיר וְאֵת הָאִישׁ עַל־דִּבְרֵי אִשָּׁר עָנָה אֶת־אִשְׁתֵּי רֵעֵהּ וּבִעֲרַת הָרַע מִקִּרְבָּךְ :

exclama-
vit, ut sibi
præsto ad-
essent, inlo-
co, ubi ex-
clamare po-
terat, ambo
peribunt :
quod si in-
agro con-
tingat, so-
lus adul-
ter morte
puniatur,
illaque li-
bera erit.
28 De eo, qui
puellam
virginem
violaverit.

וְאִם בְּשָׂדֵה יִמְצֵא הָאִישׁ כֹּה

אֶת־הַנֶּעֱר הַמְאֲרֶשֶׁה וְהַחֲזִיק בָּהּ הָאִישׁ וְשָׁכַב יְהִק' עִמָּהּ וּמֵת הָאִישׁ אִשָּׁר־שָׁכַב עִמָּהּ לְבָדּוּ : וְלִנְעֹר 26 יְהִק' לֹא־תַעֲשֶׂה דִבְרֵי אֵין לְנֶעֱר חֲטָאוֹת כִּי כֹּאֲשֶׁר יָקוּם יְהִק' אִישׁ עַל־רֵעֵהּ וּרְצַחוֹ נֶפֶשׁ בֶּן הַדִּבְרֵי הַזֶּה :

כִּי בְשָׂדֵה מִצְאָהּ צִעְקָהּ הַנֶּעֱר הַמְאֲרֶשֶׁה וְאֵין מוֹשִׁיעַ 27 יְהִק' לָהּ : כִּי־יִמְצֵא אִישׁ נֶעֱר בַּתּוֹלָה אִשָּׁר לֹא־ 28 יְהִק'

אֲרֶשֶׁה וְתַפְשֶׂה וְשָׁכַב עִמָּהּ וְנִמְצְאוּ : וְנָתַן הָאִישׁ 29 הַשָּׁכֵב עִמָּהּ לְאִבֵּי הַנֶּעֱר חֲמִשִּׁים כֶּסֶף וְלוֹ־תִהְיֶה יְהִק' לְאִשָּׁה תַּחַת אִשָּׁר עָנָה לֹא־יִוָּכַל שְׁלַחָהּ כָּל־יְמֵיו :

לֹא־יִקַּח אִישׁ אֶת־אִשְׁתֵּי אָבִיו וְלֹא־יִגְלֶה כִּנְיָ 30

Cap. XXIII.
Ne quis-
quam pa-
tris sui
uxorem ca-
piat.
2 Quod
nunquam
ingrediat
in congrega-
tionem
Dei, qui
contusione
fractos, aut
abscissos
habet testi-
culos; nec
Mamzer,
id est ex illi-
cito matri-
monio na-
tus; nec A-
monita &
Moabita :
& horum
causam ex-
ponit.

כִּנְיָ אָבִיו : לֹא־יָבֵא פְצוּעֵי דָבָה וְכִרְוֹת 31

שִׁפְכָהּ בְּקַהֲלֵי יְהוָה : לֹא־יָבֵא מְמוֹר בְּקַהֲלֵי 32

יְהוָה גַּם דֹּר עֲשִׂירֵי לֹא־יָבֵא לוֹ בְּקַהֲלֵי יְהוָה : 33

לֹא־יָבֵא עֲמוֹנִי וּמוֹאֲבִי בְּקַהֲלֵי יְהוָה גַּם דֹּר עֲשִׂירֵי 34

לֹא־יָבֵא לְהֵם בְּקַהֲלֵי יְהוָה עַד־עוֹלָם : עַל־דִּבְרֵי אִשָּׁר הַ

לֹא־קָדְמוּ אֶתְכֶם בְּלַחֵם וּבְמִים בְּדַרְךָ בְּצֵאתְכֶם

מִמִּצְרַיִם וְאִשָּׁר שָׁכַר עֲלֶיךָ אֶת־כָּל־עַם בֶּן־בְּעוֹר מִפְתּוֹר

אָרֶם נִהְרִים לְקַלְלֶךָ : וְלֹא־אָבָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹעַ 6

אֶל־כָּל־עַם וַיִּהְיֶךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְקַדְּמֶךָ לְבָרְכָהּ

כִּי־אָהַבְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ : לֹא־תִדְרֹשׁ שְׁלָמִים וְטִבְתֶּם 7

כָּל־יְמֵיךָ לְעוֹלָם : לֹא־תִתְעַב אֲדָמִי כִּי־אֲחִיךָ 8

הוּא לֹא־תִתְעַב מִצְרִי כִּי־גֵר הָיִיתָ בְּאֶרְצוֹ : בְּנִים אִשָּׁר־ 9

יִוָּלְדוּ לְהֵם דֹּר שְׁלִישִׁי יָבֵא לְהֵם בְּקַהֲלֵי יְהוָה : 10

כִּי־תִצְאֵה מִחֲנֵה עַל־אִבֶּיךָ וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל־דִּבְרֵי

8 Quod Edomai, & Egyptii admittantur in congregationem Dei in tertia ge-
neratione, postquam ad Legem Dei conversi fuerint. 10 Quod, cum in agrum

egredian-
tur, ab omni
immun-
ditia ca-
veant; &
militum u-
nuquisque
paxillum
habeat, quo
sua excre-
menta ope-
riat.

16 Quod
servus, qui
ad terram
Israël con-
fugerit, do-
mino suo
non trada-
tur.

18 Quod
in populo
Dei, nec me-
retrix, nec
scortum
masculum
sit.

19 Quod
Deo non of-
feratur me-
retrix
merces; nec
canis pre-
tium.

20 Quod
non scene-
rentur pro-
ximo, benè
tamen ex-
traneo.

22 Ne diffe-
rant redde-
re Deo vota
promissa.

25 Qui in-
gressus fue-
rit vineam,
vel agrum
proximi sui ad operandum, comedat ad saturitatem, nil tamen ponat in vase
suo.

11 רע: כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילרו ויצא אל מחוץ למחנה לא יבא אל תוך המחנה: והיה לפנות ערב ירחץ במים וכבא השמש יבא אל תוך המחנה: ויד תהיה לך מחוץ למחנה ויצאת שמה חוץ: ויתר תהיה לך על אונך והיה בשבתך חוץ וחפרתה בה ושבת וכסית את צאתך: כי יהוה אלהיך מתהלך בקרב מחנהך להצילך ולתת איבך לפניך והיה מחנהך קרוש ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך: ם

12 המחנה: והיה לפנות ערב ירחץ במים וכבא השמש יבא אל תוך המחנה: ויד תהיה לך מחוץ למחנה ויצאת שמה חוץ: ויתר תהיה לך על אונך והיה בשבתך חוץ וחפרתה בה ושבת וכסית את צאתך: כי יהוה אלהיך מתהלך בקרב מחנהך להצילך ולתת איבך לפניך והיה מחנהך קרוש ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך: ם

13 השמש יבא אל תוך המחנה: ויד תהיה לך מחוץ למחנה ויצאת שמה חוץ: ויתר תהיה לך על אונך והיה בשבתך חוץ וחפרתה בה ושבת וכסית את צאתך: כי יהוה אלהיך מתהלך בקרב מחנהך להצילך ולתת איבך לפניך והיה מחנהך קרוש ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך: ם

14 המחנה ויצאת שמה חוץ: ויתר תהיה לך על אונך והיה בשבתך חוץ וחפרתה בה ושבת וכסית את צאתך: כי יהוה אלהיך מתהלך בקרב מחנהך להצילך ולתת איבך לפניך והיה מחנהך קרוש ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך: ם

15 לא תסגיר עבד אר-אדניו אשר ינצל אליך מעם אדניו: עמך ישב בקרבך במקום אשר יבחר באחד שעריך בטוב לו לא תוננו: ם

16 לא תסגיר עבד אר-אדניו אשר ינצל אליך מעם אדניו: עמך ישב בקרבך במקום אשר יבחר באחד שעריך בטוב לו לא תוננו: ם

17 מעם אדניו: עמך ישב בקרבך במקום אשר יבחר באחד שעריך בטוב לו לא תוננו: ם

18 באחד שעריך בטוב לו לא תוננו: ם

19 תהיה קדשה מבנות ישראל ולא יהיה קדש מבני ישראל: לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב בית יהוה אלהיך לכל נדר כי תועבת יהוה אלהיך גם שניהם: ם

20 לא תשיך לאחייך נשך כסף נשך אכל נשך כל דבר אשר ישך: לנכרי תשיך ולא אחייך לא תשיך למען יברכך יהוה אלהיך בכל משלח ידך על הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה: ם

21 נשך כל דבר אשר ישך: לנכרי תשיך ולא אחייך לא תשיך למען יברכך יהוה אלהיך בכל משלח ידך על הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה: ם

22 כי תדר נדר ליהוה אלהיך לא תאחר לשלמו כי דרש ידרשנו יהוה אלהיך מעמך והיה בך חטא: וכי תחדל לנדר לא יהיה בך חטא: מוציא שפתיך תשמרו עשית כאשר נדרת ליהוה אלהיך נדבה בה אשר דברת בפיה: ם

23 וכי תחדל לנדר לא יהיה בך חטא: מוציא שפתיך תשמרו עשית כאשר נדרת ליהוה אלהיך נדבה בה אשר דברת בפיה: ם

24 כי תבא בכרם רעך ואכלת ענבים כנפשך שבעה ואל בליך לא תתן: כי תבא בכרם רעך וקטפת מלילות בידך וחרמש לא תניף על קמת רעך: ם

25 כי תבא בכרם רעך וקטפת מלילות בידך וחרמש לא תניף על קמת רעך: ם

כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבְעֵלָהּ וְהָיָה אִם לֹא כָר
 תִּמְצָא חֵן בְּעֵינָיו כִּי מִצָּאָהּ עֵרוּר דְּבַר וְכָתַב לָהּ
 סֵפֶר כְּרִיתוֹת וְנָתַן בְּיָדָהּ וּשְׁלַחָהּ מִבֵּיתוֹ : וַיֵּצֵאָהּ
 מִבֵּיתוֹ וְהִלְכָה וְהָיְתָה לְאִישׁ אֲחֵר׃ וּשְׁנֵאָהּ הָאִישׁ
 הָאֲחֵרוֹן וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתוֹת וְנָתַן בְּיָדָהּ וּשְׁלַחָהּ
 מִבֵּיתוֹ אִם כִּי יִמָּוֶת הָאִישׁ הָאֲחֵרוֹן אֲשֶׁר לָקָחָהּ לּוֹ
 לְאִשָּׁה : לֹא יִזְכָּר בְּעֵלָהּ הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר שְׁלַחָהּ
 לָשׁוּב לְקַחְתָּהּ לְהָיוֹת לּוֹ לְאִשָּׁה אֲחֵרִי אֲשֶׁר הִטְמֵאָהּ
 כִּי תֹעֵבָה הוּא לִפְנֵי יְהוָה וְלֹא תַחֲשִׂי אֶת־הָאָרֶץ
 אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ נַחֲלָה׃

Cap. xxiv.
 Quod vir,
 cui uxor
 sua non
 placet, da-
 to libello
 repudii
 eam repu-
 diet.
 Quod si il-
 la alteri vi-
 ro nupserit,
 & ipse re-
 pudii libel-
 lum dederit
 ei, iterum
 illam mari-
 tus primus
 non capiat.

כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה לֹא יֵצֵא בְּצֵבָא וְלֹא יֵה
 יַעֲבֹר עָלָיו לְכָל דְּבַר נְקִי יְהִיָּה לְבֵיתוֹ שְׁנֵה אַחַת וּשְׁמַח
 אֶת־אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר לָקָח : לֹא יִחַבֵּל רַחֲסֵי מוֹרֵכָב כִּי נִפְשׁ
 הוּא חֵבֵל׃ כִּי יִמְצָא אִישׁ גִּבּוֹר נֶפֶשׁ
 מֵאֲחֵיו מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִתְעַמְרָ בּוֹ וּמְכָרוֹ וּמֵרַת הַגִּבּוֹר
 הַהוּא וּבְעֵרַת הָרַע מִקִּרְבּוֹ׃ הַשְּׁמֵר
 בְּנִגְעֵי הַצִּרְעָתָ לְשֹׁמֵר מְאֹד וְלַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר-
 יֹרֶוּ אֶתְכֶם הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם כֹּאֲשֶׁר צִוִּיתִם תִּשְׁמְרוּ
 לַעֲשׂוֹת : זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְמֵרִים
 בְּדַרְךָ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרַיִם׃

Quod vir
 conjugatus
 primo con-
 jugii anno
 à militia
 caterisque
 oneribus
 immunis
 fit.
 Quod
 non licet
 pro pignore
 accipere in-
 strumenta
 ad victum
 necessaria.

כִּי תִשֶּׂה בְרַעַךְ מִשָּׂאת מְאוּמָה לֹא יֵ
 תָבֹא אֶל־בֵּיתוֹ לְעֵבֵט עֵבֶטוֹ : בַּחוּץ הַתַּעֲמֹד
 וְהָאִישׁ אֲשֶׁר אָתָּה נִשֶּׂה בּוֹ יוֹצֵא אֵלֶיךָ אֶת־
 הָעֵבוֹט הַחוּצָה : וְאִם אִישׁ עֲנִי הוּא לֹא תִשְׁכַּב
 בְּעֵבֶטוֹ : הִשָּׁב תִּשְׁיָב לּוֹ אֶת־הָעֵבוֹט כִּבּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ
 וְשָׁכַב בְּשִׁלְמָתוֹ וּבִרְכָךְ וְלֵךְ תִּהְיֶה צְדָקָה לִפְנֵי יְהוָה
 אֱלֹהֶיךָ

Quod,
 qui homi-
 nem fura-
 tus fuerit,
 moriatur.
 Commen-
 dat eis, ut
 diligenter
 observent,
 qua circa
 lepram à

10 Quod, cum aliquis intendit pro are aliena accipere pignus à proximo suo, ejus domum non ingrediatur: si autem pauper fuerit, acceptum pignus ad solis occasum reddat ei.

Quod mercenarii mercadem non retineat; sed in die suo det illam.
16 Ne quisquam pro alio interficiatur.
17 Ne pauperum iudicium pervertatur.
19 Quod manipulus omisus in messibus & olivarum, aut vindemiae reliqua pro egenis & pauperibus sint.

Cap. XXV.
Quod, qui ex iudicium sententiâ verberibus multandus sit, quadraginta plagis, & non pluribus percutiatur.
4 Quod non obturent os bovis triturantis.
5 Quod si aliquis

14 אלהיך: ם לא תעשק שכיר עני ואביון
15 מֵאֲחִיךָ אוֹ מִגֵּרְךָ אֲשֶׁר בְּאֶרֶץךָ בְּשַׁעֲרֶיךָ: בְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ וְלֹא תִבּוֹא עָלָיו הַשְּׂמֶשׁ כִּי עֲנִי הוּא וְאֵלֹהֵי הוּא נִשְׂא אֶת נַפְשׁוֹ וְלֹא יִקְרָא עָלֶיךָ אֵל יְהוָה וְהָיָה בְּךָ חַטָּא: ם
16 לֹא יִוָּמְתוּ עַל אֲבוֹתָו אִישׁ בְּחַטָּאתָו יִוָּמְתוּ: ם
17 לֹא תִטֶּה מִשְׁפַּט גֵּר יְתוֹם וְלֹא תִחַבֵּל בְּגֵר אֶלְמָנָה: וְזָכַרְתָּ כִּי עַבְדְּהָיִיתָ בְּמִצְרַיִם וּפְדֶה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִשָּׁם עַל־כֵּן אֲנֹכִי מִצְוֶה לַעֲשׂוֹת אֶת הַדְּבָר הַזֶּה: ם
19 כִּי תִקְצֹר קְצִירְךָ בְּשָׂדֶךָ וּשְׂכַחַת עֹמֵר בְּשָׂדֶךָ לֹא תִשׁוּב לְקַחְתּוֹ לְגֵר לִיתוֹם וְלֶאֱלֵמָנָה יְהִי לְמַעַן יִבְרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ: ם
כ כִּי תִחַבֵּט זֵיתְךָ לֹא תִפְאַר אַחֲרֶיךָ לְגֵר לִיתוֹם וְלֶאֱלֵמָנָה יְהִי: כִּי תִבְצֹר כֶּרֶםְךָ לֹא תִעֲוֹל אַחֲרֶיךָ לְגֵר לִיתוֹם וְלֶאֱלֵמָנָה יְהִי: וְזָכַרְתָּ כִּי עַבְדְּהָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל־כֵּן אֲנֹכִי מִצְוֶה לַעֲשׂוֹת אֶת הַדְּבָר הַזֶּה: ם
כִּי יְהִי רֵיב בֵּין אַנְשִׁים וְנָגְשׂוּ אֶל הַמִּשְׁפָּט וּשְׁפָטוּם וְהִצְדִּיקוּ אֶת הַצַּדִּיק וְהִרְשִׁיעוּ אֶת הָרָשָׁע: וְהָיָה אִם־בֶּן הַכּוֹרֵת הָרָשָׁע וְהִפִּילוֹ הַשֹּׁפֵט וְהִכּוּהוּ לִפְנֵי כַדִּיר שַׁעֲתוֹ בְּמַסְפֵּר: אַרְבַּעִים יִכּוּ לֹא יִסֶּף פֶּן־יִסֶּף לְהַכְתּוֹ עַל־אֵלֶּה מִכָּה רַבָּה וְנִקְלָה אַחֲרֶיךָ לְעִנְיָךָ: לֹא תַחַסֵּס שׁוֹר כְּרִישׁוֹ: ם כִּי יִשְׁבוּ אַחִים יְחָדוּ וּמֵרַת אַחַד מֵהֶם וּבֶן אִיִּן לּוֹ לֹא תִהְיֶה אִשְׁתְּהֵמֶת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר יִבְמָה יִבֵּא עָלָיו וְלִקְחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה וּיִבְמָה: וְהָיָה הַבְּכוֹר אֲשֶׁר תִּלְד יָקוּם עַל־

שם
obeat absque filiorum generatione, ejus uxorem superstes frater in matrimonium accipiat: qui si renuat, celebretur ceremonia, qua ignominia notam publicè subeat.

7 שם אחיו המת ולא זמחה שמו מישראל: ואם לא
 יחפץ האיש לקחת את יבמתו ועלתה יבמתו
 השערה אל הזקנים ואמרה מאן במי להקים לאחיו
 8 שם בישראל לא אבה יבמי: וקראו לזקני עירו
 9 ודברו אליו ועמד ואמר לא חפצתי לקחתה: ונגשה
 יבמתו אליו לעיני הזקנים וחלצה נעלו מעל רגלו
 וירקה בפניו וענתה ואמרה ככה יעשה לאיש אשר
 לא יבנה את בית אחיו: ונקרא שמו בישראל בית
 11 חלוץ הנעל: ס כיינצו אנשים יחדו איש
 ואחיו וקרבה אשת האחר להציל את אישה מיד
 12 מכהו ושלחה ידה והחזיקה במבשיו: וקצתה את
 13 כפה לא תחוס עינך: ס לא יהיה לך
 14 בכיסך אבן ואבן גדולה וקטנה: לא יהיה לך בביתך
 15 איפה ואיפה גדולה וקטנה: אבן שלמה וצדק יהיה
 לך איפה שלמה וצדק יהיה לך למען יאריכו ימך
 16 על הארמה אשר יהוה אלהיך נתן לך: כי תועבת
 יהוה אלהיך כל עשה אלה כל עשה עול:

11 Quod cum duo pugnent inter se, & unus uxor alterius uerenda apprehenderit, manus ei abscindatur.
 13 Ne quisquam habeat duo pondera, aut mensuras, alia majora, alia minora; alia ad emendum, alia ad vendendum.
 17 Commendat illis, recordentur mali, quod eis intulit Amalech: ut cum quiescant, ejus memoriam ex orbe terrarum deleant.

פ

17 זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם
 18 ממצרים: אשר קרך בדרך ויזנבך כל הנחשלים
 19 אחרך ואתה עיף ויגע ולא ירא אלהים: והיה
 בהניח יהוה אלהיך לך מכל איבך מסביב בארץ
 אשר יהוה אלהיך נתן לך נחלה לרשתה תמחה
 את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח:

פ פ פ נ 50

והיה כיתבוא אל הארץ אשר יהוה אלהיך נתן כו
 2 לה נחלה וירשתה וישבת בה: ולקחת מראשית
 כל

Cap. xxvi. Praecipit Deus, ut quicumque agrum pos-

sideat, quotannis afferat in sanctuarium suorum fructuum primitias. Et cum illas offerat sacerdoti, alta voce mentionem faciat prae teriti sui. status in Aegypti seruitute, unde Deus portavit eos eduxit eos, ac omnia praestitit, qua eorum patribus promisit.

כל פרי האדמה אשר תביא מארצך אשר יהוה
 אלהיך נתן לך ושמת בשנה והלכת אל המקום
 3 אשר יבחר יהוה אלהיך לשכן שמו שם: ובאת אל-
 הכהן אשר יהיה בימים ההם ואמרת אליו הגדתי
 היום ליהוה אלהיך כי באתי אל הארץ אשר נשבע
 4 יהוה לאבותינו לתת לנו: ולקח הכהן השנה מידך
 ה והניחו לפני מזבח יהוה אלהיך: וענית ואמרת לפני
 יהוה אלהיך ארמי אבד אבי וירד מצרימה ויגר שם
 6 במתי מעט והיה שם לגוי גדול עצום ורב: וירעו אתנו
 7 המצרים ויענונו ויתנו עלינו עבדה קשה: ונצעק אל-
 יהוה אלהי אבותינו וישמע יהוה את קלנו וירא את-
 8 עינונו ואת עמלנו ואת לחצנו: ויוצאנו יהוה ממצרים
 ביד חזקה ובזרע נטויה ובמר: גדל ובאתורת
 9 ובמפתים: ויבאנו אל המקום הזה ויתן לנו את-
 י הארץ הזאת ארץ זבת חלב ודבש: ועתה הנה
 הבאתי את ראשית פרי האדמה אשר נתת לי יהוה
 והנחת לפני יהוה אלהיך והשתחוית לפני יהוה
 אלהיך: ושמת בכל הטוב אשר נתן לך יהוה
 אלהיך ולביתך אתה והלוי והגר אשר בקרבך:

ס כיתכלה לעשר את כל מעשר
 תבואתך בשנה השלישית שנת המעשר ונתתה
 ללוי לגר ליתום ולא למנה ואכלו בשעריך ושבעו:
 13 ואמרת לפני יהוה אלהיך בערתי הקדש מן הבית
 וגם נתתיו ללוי ולגר ליתום ולא למנה ככל מצותך
 14 אשר צויתני לא עברתי ממצותי ולא שכחתי: לא
 אכלתי באני ממנו ולא בערתי ממנו בטמא ולא
 נתתי ממנו למת שמעתי בקול יהוה אלהי עשיתי
 15 ככל אשר צויתני: השקיפה ממעון קדשך מן השמים
 כב א Y וברך

וּבִרְךָ אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל וְאֵת הָאָדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה
לָנוּ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאֲבוֹתֵינוּ אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ:

ס הַיּוֹם הַזֶּה יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ מִצְוֶה לַעֲשׂוֹת
אֶת הַחֻקִּים הָאֵלֶּה וְאֵת הַמִּשְׁפָּטִים וְשִׁמְרָתָם וְעָשִׂיתָ
17 אוֹתָם בְּכָל לַבְּכָךְ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ: אֵת יְהוָה הֵאמַרְתָּ
הַיּוֹם לֵהִיֹּת לְךָ לֵאלֹהִים וּלְלַכֵּת בְּדַרְכָיו וּלְשַׁמֵּר חֻקָיו
18 וּמִצְוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וּלְשָׁמֵעַ בְּקוֹלוֹ: וַיְהוֶה הָאֱמִירָה הַיּוֹם
לְהִיזֹרֵת לוֹ לְעַם סִגְלָה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לְךָ וּלְשַׁמֵּר כָּל־
מִצְוֹתָיו: וּלְתַתֵּךְ עֲלֵיוֹן עַל כָּל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עָשָׂה
19 לְתַהַלְּחָם וּלְשִׁמּוֹל תַּפְאֲרָתָם וּלְהִיתֶךָ עִם קָדְשׁ לַיהוָה
אֱלֹהֶיךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר:

Hortatus
populum ad
observan-
tiam Legis,
indicans
eis, Deum
illos in po-
pulum sibi
singularem
accepisse.

פ

וַיִּצַו מֹשֶׁה וּקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הָעַם לְאֹמֶר שְׂמַר אֶת־כִּן
כָּל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אָנֹכִי מִצְוֶה אֶתְכֶם הַיּוֹם: וְהָיָה
2 בַּיּוֹם אֲשֶׁר תַּעֲבְרוּ אֶת הַיַּרְדֵּן אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ וְהִקְמַתָּ לְךָ אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת וְשַׁדַּת אֹתָם
בְּשֵׂיד: וּכְתַבְתָּ עֲלֵיהֶן אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת
3 בְּעִבְרָה לְמַעַן אֲשֶׁר תִּבְאֶה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ יִנְתֵּן לְךָ אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲכַתֵּךְ לְךָ: וְהָיָה בְּעִבְרַתְכֶם אֶת־הַיַּרְדֵּן
4 תִּקְיִמוּ אֶת הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מִצְוֶה אֶתְכֶם
הַיּוֹם בְּהַר עִיבֵל וְשַׁדַּת אוֹתָם בְּשֵׂיד: וּבְנִיתָ שֵׁם מִזְבֵּחַ הַ
לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ מִזְבֵּחַ אֲבָנִים לֹא־תִנְיֶף עֲלֵיהֶם בְּרוֹז:
5 אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶה אֶת־מִזְבֵּחַ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהָעֹלֹת
6 עֲלֵיו עֹלֹת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ: וּזְבַחַת שְׁלָמִים וְאָכַלְתָּ שֵׁם
7 וְשִׂמַּחְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: וּכְתַבְתָּ עַל־הָאֲבָנִים אֶת־
8 כָּל־דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת בְּאֵר הַיַּיִטֵּב:

Cap. xxvii.
Precipit,
cum trans-
eant Jar-
den, ut ma-
gnos lapides
erigant, su-
per quibus
Legem scri-
bant; &
quod in
monte He-
bal adifi-
cent aram,
in qua offe-
rant sacri-
ficia Deo.

ס

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר הִסְכַּרְתָּ וְשָׁמַעַי יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה נְהִיִּית לְעַם
לַיהוָה

Moseh unq̄
cum sacer-
dotibus &
Levitis com

ב' מנוחה

קקן בוק

מנוחה

11

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

נת

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

*mendat Is-
fraël Legis
observatio-
nes.
11 Desi-
gnat sex
tribus, qua
stabit super
montem
Gerisim ad
pronun-
ciandam
benedictio-
nem; alia-
que sex su-
per montem
Hebal ad
maledictio-
nem, quam
consequen-
ter prescri-
bit.*

י ליהוה אלהיך: ושמעת בקול יהוה אלהיך ועשית
את מצותיו ואת הקיו אשר אנכי מצוך היום: ^{מנחיו ק}
ויעז משה את העם ביום ההוא לאמר: אלה ^{II 12}
יעמדו לברך את העם על הר גריזים בעברכם את-
הירדן שמעון ולוי ויהודה ויששכר ויוסף ובנימן: ואלה ¹³
יעמדו על הקללה בהר עיבל ראובן גד ואשר וזבולן
דן ונפתלי: וענו הלויים ואמרו אל כל איש ישראל ¹⁴
טו קול רם: ארור האיש אשר יעשה
פסל ומסכה תועבת יהוה מעשה ידי חרש ושם
בסתרו וענו כל העם ואמרו אמן: ס
ארור מקלה אביו ואמו ואמר כל העם אמן: ¹⁶
ארור מסיג גבול רעהו ואמר כל העם ¹⁷
אמן: ס ארור משנה עור בדרך ואמר כל-
העם אמן: ס ארור מטה משפט גר יתום ¹⁹
כ ואלמנה ואמר כל העם אמן: ארור שכב עם אשת
אביו כי גלה כנף אביו ואמר כל העם אמן: ס
ארור שכב עם כל בהמה ואמר כל העם אמן: ²¹
ס ארור שכב עם אחרתו בת אביו או בת אמו ²²
ואמר כל העם אמן: ס ארור שכב עם התנתו ²³
ואמר כל העם אמן: ס ארור מפה רעהו ²⁴
כה בסתרו ואמר כל העם אמן: ס ארור לקח
שחר להכות נפש דם נקי ואמר כל העם אמן:
ס ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת ²⁶
לעשות אותם ואמר כל העם אמן: פ

*Cap. xxviii.
Pollicetur
populo ma-
ximam be-
nedictionem
summam-
que prospe-
ritatem, si*

בא והיה אם שמוע תשמע בקול יהוה אלהיך לשמר
לעשות את כל מצותיו אשר אנכי מצוך היום ונתתך
יהוה אלהיך עליון על כל גווי הארץ: ובאו עליך כל
הברכות האלה והשיגך כי תשמע בקול יהוה
כב ב י אלהיך

4 3 אלהיך: כרוך אתה בעיר וברוך אתה בשדה: ברוך 3

*Dei prae-
ceptis obe-
diant.*

פרי בטנה ופרי אדמתך ופרי בהמתך שגור אלפיה

ועשתרות צאנך: ברוך שנאך ומשאריתך: ברוך ה 6

אתה בבאך וברוך אתה בצאתך: יתן יהוה את אוכףך 7

חקמים עליך נגפים לפניך בדרך אחד יצאו אליך

ובשבעה דרכים ינוסו לפניך: יצו יהוה אתך ארת 8

הברכה באסמך ובכל משלח ירך וברכך בארץ

אשר יהוה אלהיך נתן לך: יקימך יהוה לועם 9

קדוש באשה נשבע לך כי תשמר את מצוות יהוה

אלהיך והלכת בדרכיו: וראו כל עמי הארץ כי שם י

יהוה נקרא עליך ויראו ממך: והותרך יהוה לטובה 11

כפרי בטנה וכפרי בהמתך וכפרי אדמתך על

האדמה אשר נשבע יהוה לאבותיך לתת לך: יפתח 12

יהוה לך את אוצרו הטוב את השמים לתת מטרי

ארצך בעתו ולברך את כל מעשה ירך והלוית גוים

רבים ואתה לא תלוה: ונתנה יהוה לראשולא לזנב 13

והיית רק למעלה ולא תהיה למטה כי תשמע אל

מצוות יהוה אלהיך אשר אנכי מצוך היום לשמר

ולעשות: ולא תסור מכל הדברים אשר אנכי מצוה 14

אתכם היום מיין ושמאול ללכת אחרי אלהים אחרים

לעבדם:

פ

והיה אם לא תשמע בקול יהוה אלהיך לשמר לעשות טו

*Gravissi-
ma suppli-
cia, horri-
biles male-
dictiones,
& calami-
tates mi-
natur eis,
si Dei Le-
gem non
custodie-
rint, &
eius prae-*

את כל מצותיו וחקתיו אשר אנכי מצוך היום ובאו

עליך כל הקללות האלה והשיגוך: ארור אתה 16

בעיר וארור אתה בשדה: ארור שנאך ומשאריתך: 17

ארור פרי בטנה ופרי אדמתך שגור אלפיה ועשתרת 18

צאנך: ארור אתה בבאך וארור אתה בצאתך: ישלח 19

יהוה בך את המארה את המהומה ואת המגעת

בכל

21
22
23
24
כה
26
27
וטהורי
28 19
יבנות
31
32
33
34
ל
6

pta sero-
uerint.

בכל משלה ידך אשר תעשה עד השמדך ועד אכרך
 21 מחר מפני רע מעלליך אשר עזבתני: ידבק יהוה בך
 את הדבר עד בלתו אתה מעל האדמה אשר אתה
 22 בא שמה לרשתה: יכבה יהוה בשחפת ובקדחת
 ובדלקת ובחרור ובחרב ובשדפון ובירקון ורדפוה
 23 עד אבדך: והיו שמך אשר על האש נחשת והארץ
 24 אשר תחתיך ברזל: יתן יהוה את מטר ארצה אבק
 כה ועפר מן השמים ירד עליך עד השמדך: יתגד יהוה
 נגף לפני איביך בדרך אחר תצא אליו ובשבעה
 דרכים תנוס לפניו והיית לזעוה לכל ממלכות הארץ:
 26 והיתה זבלתך למאכל לכל עוף השמים ולבהמת
 27 הארץ ואין מחיר: יכבה יהוה בשחין מצרים
 ובעפלים ובגרב וכחם אשר לא תוכל להרפא:
 28 יכבה יהוה בשגעון ובקורון ובתמהון לבב: והיית
 ממשש בצהרים כאשר ימשש העור באפלה ולא
 תצליח ארת דרכיך והיית אך עשוק וגזול כל הימים
 29 ואין מושיע: אשה תארש ואיש אחר ישגלנה בית
 31 תבנה ולא תשב בו כרס תטע ולא תחללנו: שורך
 טבוח לעיניך ולא תאכל ממנו חמרך גזול מלפניך
 ולא ישוב לך צאנך נתנורת לאיביך ואין לך מושיע:
 32 בנך ובנותיך נתנים לעם אחר ועיניך ראות וכלות
 33 אליהם כל היום ואין לאל ידך: פרי אדמתך וכל
 יגיעך יאכל עם אשר לא ידעת והיית רק עשוק ורצון
 34 כל הימים: והיית משגע ממראה עיניך אשר תראה:
 לה יכבה יהוה בשחין רע על הכרבים ועל השקים
 אשר לא תוכל להרפא מכף רגלך ועד קדקדך:
 36 יולך יהוה אתך ואת מלכך אשר תקים עליך אל
 גוי אשר לא ידעת אתה ואבתך ועברת שם אלהים
 כב ג 3 Y אחרים

Pradicit il-
lis, quod
captivi si-
mul cum
rege suo in

37 אחרים עין ואבן: והיית לשמה למשל ולשנינה בכל
 38 העמים אשר ינהג יהוה שמה: זרע רב תוציא השדה
 39 ומעט תאסף כי יחסלנו הארבה: כרמים תטע ועבדת
 ויין לא תשתה ולא תאגר כי תאכלנו התלעת:
 זיתים יהיו לך בכל גבולך ושמן לא תסוך כי ישל מ
 41 זיתך: בניסובנות תוליד ולא יהיו לך כילכו בשבי:
 42 43 כל עצה ופרי אדמתך יירש הצלצל: הגר אשר
 בקרבך יעלה עליך מעלה מעלה ואתה תרד מטה
 44 מטה: הוא ילך ואתה לא תלוננו הוא יהיה לראש
 ואתה תהיה לזנב: ובאו עליך כל הקללות האלה מה
 ורפוך והשיגוך עד השמרך כי לא שמעת בקול יהוה
 46 אלהיך לשמר מצותיו וחקתיו אשר צוה: והיובך
 47 לאור ולמופת ובזרעך עד עולם: תחרת אשר לא
 עבדת את יהוה אלהיך בשמחה ובטוב לבב מרב
 48 כל: ועבדת את איביך אשר ישלחנו יהוה בך ברעב
 ובצמא ובעירס ובחסר כל ונתן על ברזל על צוארך
 49 עד השמידו אתך: ישא יהוה עליך גוי מרחק מקצה
 הארץ כאשר יראה הנשר גוי אשר לא תשמע
 לשנו: גוי עז פנים אשר לא ישא פנים לזקן
 51 ונער לא יחן: ואכל פרי בהמתך ופרי אדמתך
 עד השמרך אשר לא ישאיר לך דגן תירוש
 ויצהר שגר אלפיד ועשתרת צאנך עד האבירו אתך:
 52 והוצר לך בכל שעריך עד רדת חמתך הגבהת
 והבצרות אשר אתה בטח בהן בכל ארצך והצר לך
 בכל שעריך בכל ארצך אשר נתן יהוה אלהיך לך:
 53 ואכלת פרי בטנך בשר בניך ובנותיך אשר נתן לך
 יהוה אלהיך במצור ובמצוק אשר יציק לך איבך:
 54 האיש הרך בך והענג מאד תרע עינו באחיו ובאשרת

terras alie-
nas abdu-
centur, ut
factum est
per Nebu-
ch adnesar,
qui regem
Hischian,
& populum
in Babyloni-
nem capti-
vos duxit.

Vaticina-
tur eis ma-
gnum ipso-
rum exci-
dium, per
peregrinos
hostes infli-
gendum,
sub quibus
gravissimi-
mas cala-
mitates pa-
terentur;
adeo ut
fructum
ventris sui
comedere
cogerentur.

חיקו

נה
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
קין ב

נה חיקו וביתר בניו אשר יותיר: מתר לאחד מהם
מבשר בניו אשר יאכל מבליה שאיר לו כל במצור
ובמצוק אשר יציק לך איבך בכל שעריך: הרבה
כך והענה אשר לא נסתה כף רגלה הצג על הארץ
מהרעננ ומרר ררע עינה באיש חיקה ובבנה
ובכתה: ובשליחה היוצת מפין רגליה ובבניה
אשר תלד כיתאכלם בחסר כל בסתר במצור

*Repetit illis
omnia hac
ipsis even-
tura, si Dei
Legem non
servave-
rint, eum-
que non ti-
muerint.*

57 ואלו
58 ובמצוק אשר יציק לך איבך בשעריך: אם לא
תשמר לעשות את כל דברי התורה הזאת הכתבים
בספר הזה ליראה את השם הנכבד והנורא הזה את
59 יהוה אלהיך: והפלא יהוה את מכתך ואת מכורת
זרעך מכות גדלת ונאמנות וחלים רעים ונאמנים:
והשיב בך את כל מדוה מצרים אשר יגרת מפניהם
60 ודבקו בך: גם כל חליו וכל מכה אשר לא כתוב
בספר התורה הזאת עלם יהוה עליך עד השמרך:

קמז כ"ב

62 ונשארתי במתי מעט תחרו אשר הייתם ככוכבי
63 השמים לרב כי לא שמעת בקול יהוה אלהיך: והיה
כאשר שש יהוה עליכם להיטיב אתכם ולהרבות
אתכם כן ישיש יהוה עליכם להאביד אתכם
ולהשמיד אתכם ונסחתם מעל הארמה אשר אתה

*Ex terra
promissio-
nis relega-
ti, in omnes
terre popu-
los disper-
gentur ab
uno orbis
extremo uf-
que ad al-
terum; nec
tamen ibi
quiescent.*

64 באשמה לרשתה: והפיצה יהוה בכל העמים מקצה
הארץ ועד קצה הארץ ועבדת שם אלהים אחרים
65 מה אשר לא ידעת אתה ואבותיך עין ואבן: ובגוים ההם
לא תרגיע ולא יהיה מנוח לכף רגלך ונתן יהוה לך
66 שם לב רגז וכליון עינים ודאכזון נפש: והיו הייך
תלאים לך מנגד ופחדת לילה ויוזמס ולא תאמין
67 בחיך: בבקר תאמר מי יתן ערב ובערב תאמר מי
קמז כ"ב יתן בקר מפחד לבבך אשר תפחד וממראה עיניך

כב ד 4 א אשר

אשר תראה: והשיבך יהוה מצרים באניות בדרך

אשר אמרת לך לא תסף עוד לראתה והתמכרתם

שם לאיביך לעבדים ולשפחות ואין קנה: ס

אלה דברי הברית אשר צוה יהוה את משה

לברת את בני ישראל בארץ מואב מלכד הברית

אשר כרת אתם בחרב: פ

ויקרא משה אל כל ישראל ויאמר אלהם אתם כט

ראיתם את כל אשר עשה יהוה לעיניכם בארץ

מצרים לפרעה ולכל עבדיו ולכל ארצו: המסות

הגדלת אשר ראו עיניך האתרת והמפתים הגדלים

ההם: ולא נתן יהוה לכם לב לדעת ועינים לראות

ואזנים לשמע עד היום הזה: ואולך אתכם ארבעים

שנה במדבר לא בלו שלמתיכם מעליכם ונעלך לא

בלתה מעל רגלך: לחם לא אכלתם ויין ושכר לאה

שתיתם למען תדעו כי אני יהוה אלהיכם: ותבאו

אל המקום הזה ויצא סיחן מלך השבון ועוג מלך

הבשן לקראתנו למלחמה ונבס: ונקח את ארצם

ונתנה לנחלה לראובני ולגדילחצי שבט המנשי:

ושמרתם את דברי הברית הזאת ועשיתם אתם

למען תשכילו את כל אשר תעשון:

69 Prædictæ benedictiones, & maledictiones sunt pactum, quod Deus ipse fecit cum filiis Israël.

Cap. xxix. Mosè vocat universum populum, cui refert portenta, quæ Deus operatus fuerat pro illis, & quod increduli tamen fuerint.

4 Qualiter eos rexerit in deserto.

נא פ פ פ

אתם נצבים היום כלכם לפני יהוה אלהיכם

ראשיכם שבטיכם וקניכם ושטריכם כל אישי ישראל:

טפכם נשיכם וגרך אשר בקרב מחניך מחטב עצך

עד שאב מימך: לעברך בברית יהוה אלהיך ובאלתו

אשר יהוה אלהיך כרת עמך היום: למען הקים אתך

היום לו לעם והוא יהיה לך לאלהים כאשר דבר לך

וכאשר

Renovat Mosè pactum inter Deum, & populum Israël, per quem illud non solum presentibus, sed omnibus generationi-

דברים

*bus futuris
in aeternum
confirmat.*

*Enarrat
eis genti-
lium idola
nullius esse
utilitatis,
ideoque
nullius, aut
nulli sint,
qui sibi ido-
latriam
sequi sua-
deant; qua-
re Dei-
ram, ac ter-
ra desola-
tionem mi-
natur eis.*

וּכְאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְתָּיִךְ לְאַבְרָהָם לֵיצְחָק וּלְיַעֲקֹב :
 13 וְלֹא אַתְּכֶם לְבַדְכֶם אֲנִי כָרַת אֶת הַבְּרִית הַזֹּאת
 14 וְאֶת הָאֱלֹהִים הַזֹּאת : כִּי אֶת אֲשֶׁר יִשְׁנוּ פִּה עִמָּנוּ עִמָּר
 הַיּוֹם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֶת אֲשֶׁר אֵינָנוּ פִּה עִמָּנוּ
 15 הַיּוֹם : כִּי אַתֶּם יָדַעְתֶּם אֶת אֲשֶׁר יִשְׁכְּנוּ בָאָרֶץ מִצְרַיִם
 16 וְאֶת אֲשֶׁר עִבְרָנוּ בְּקֶרֶב הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עִבְרָתֶם : וְתִרְאוּ
 אֶת שְׁקֻצֵיהֶם וְאֶת גְּלִילֵיהֶם עֵץ וְאֶבֶן כֶּסֶף וְזָהָב
 17 אֲשֶׁר עִמָּהֶם : פֶּן יֵישׁ בְּכֶם אִישׁ אֹדֵי-אִשָּׁה אוֹ
 מִשְׁפָּחָה אֹדֵי-שֵׁבֶט אֲשֶׁר לִבָּנוּ פִּנָּה הַיּוֹם מֵעַם
 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְלַכֵּת לַעֲבֹד אֶת-אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם הָהֵם
 18 פֶּן יֵישׁ בְּכֶם שָׂרֵשׁ פְּרָה רֵאשׁוּלָעֵנָה : וְהָיָה בִשְׁמֹעוֹ
 אֶת דְּבַר־יְהוָה הָאֵלֹהִים הַזֶּה וְהִתְבַּרְךְ בְּלִבְבוֹ לֵאמֹר
 שְׁלוֹם יְהִי־לִי כִּי בִשְׂרָרוֹת לִבִּי אֶלְךָ לִמְעַן סִפּוֹת
 19 הַרְוָה אֶת הַצִּמְאָה : לֹא-אֶבְרָה יְהוָה סִלַּח לוֹ
 כִּי אֹדֵי-עֵשֶׂן אָף-יְהוָה וְקִנְאָתוֹ בְּאִישׁ הַהוּא וּרְבִצָּה
 בּוֹ כָל-הָאֱלֹהִים הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַזֶּה וּמַחֲרֵה יְהוָה
 כָּאֵת שְׁמוֹ מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם : וְהִכְדִּילוּ יְהוָה לַרְעָה
 מִכָּל-שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל כָּל-אֱלוֹת הַבְּרִית הַכְּתוּבָה
 21 בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֹּה : וְאָמַר הַדּוֹר הַאֲחֵרוֹן
 בְּנֵיכֶם אֲשֶׁר יִקְוּמוּ מֵאַחֲרֵיכֶם וְהִנְכִּירִי אֲשֶׁר יֵבֵא
 מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה וְרָאוּ אֶת-מִכּוֹת הָאָרֶץ הַהִוא
 22 וְאֶת-תַּחֲלָאִיהָ אֲשֶׁר-חָלָה יְהוָה בָּהּ : גִּפְרִית
 וּמִלַּח שָׂרְפָה כָּל-אֶרֶצָה לֹא-תִזְרַע וְלֹא-תִצְמַח
 וְלֹא-יַעֲלֶה בָּהּ כָּל-עֵשֶׂב כִּמְהַפְכֶת סִדְסוֹ עִמָּרָה
 23 וְאָמְרוּ בְּלִי הַגּוֹיִם עַל-מֶה עָשָׂה יְהוָה כֵּכָה לְאֶרֶץ
 24 הַזֹּאת מֶה-חָרִי הָאֵף הַגָּדוֹל הַזֶּה : וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר
 עָזְבוּ אֶת-בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתָם אֲשֶׁר כָּרַת
 עִמָּם

*21 Quod
gentes, qua
viderint
maximam
eorum terra
ruinam,
agnoscent
illam con-
tigisse pro-*

ונבנים ק

עמם בהוציאם אתם מארץ מצרים: וילכו ויעברו כה

אלהים אחרים וישתחוו להם אלהים אשר לא ידעום

ולא חלק להם: ויחר אף יהוה בארץ ההוא להביא

עליה את כל הקללה הכתובה בספר הזה: ויתשם

יהוה מעל אדמתם באף ובחמה ובקצף גדול וישלכם

אל ארץ אחרת כיום הזה: הנסתרת ליהוה אלהינו

והנגלת לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי לא נקודות

התורה הזאת: והיה כי יבאו עליך ל א

כל הדברים האלה הברכה והקללה אשר נתתי

לפניך והשבת אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחך

יהוה אלהיך שמה: ושבת עד יהוה אלהיך ושמת

בקלו ככל אשר אנכי מצוה היום אתה ובניך בכל

לבבך ובכל נפשך: ושב יהוה אלהיך את שבותך

ורחמך ושב וקבעך מכל העמים אשר הפיצך יהוה

אלהיך שמה: אם יהיה נדחך בקצה השמים משם

יקבעך יהוה אלהיך ומשם יקחך: והביאך יהוה ה

אלהיך אל הארץ אשר ירשו אבותיך וירשתה והיטבך

והרכך מאבותיך: ומל יהוה אלהיך את לבבך ואת

לבב זרעך לאהבה את יהוה אלהיך בכל לבבך

ובכל נפשך למען חיך: ונתן יהוה אלהיך את כל

האלות האלה על איביך ועל שנאיך אשר רדפוך:

ואתה תשוב ושמעת בקול יהוה ועשית את כל

מצותיו אשר אנכי מצוה היום: והותירך יהוה אלהיך

בכל מעשה ידך בפרי בטןך ובפרי בהמתך ובפרי

אדמתך לטובה כי ישוב יהוה לשוש עליך לטוב

כאשר שש על אבותיך: כי תשמע בקול יהוה אלהיך

לשמר מצותיו וחקתיו הכתובה בספר התורה הזה

כי תשוב אל יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך:

כי

pter ejus incolarum peccata; diuinumque iudicium, quod eos in alienigenas terras eiecerit, retum omnino predicabunt.

Cap. XXX. Pradicat eis, quod postquam predicta omnia precefferint, ac per uniuersam orbis terram dispersi sint, sese ad Deum convertent, qui ipsorum miserebitur, & eos in terras suas restituet, cor illorum ita circumcidet, ut iterum in noua peccata non amplius recidant: atque in omnibus eos multo maioribus bonorum incrementis, quam patres suos, cumulabit.

11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

ל א

3

Ostendit illis Legem, quam commendat eis, non remota, sed propinquam esse, siquidem est in ore, & corde ipsorum: itaque nullam excusationem habent, ut ab eius observatione se abstineant. 15 Eis ante oculos ponit vitam, & bonum, mortem item, & malum; & hortatur illos, ut viam eligant.

11 בִּי הַמְצוּהַ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה
12 הַיּוֹם לֹא זָפַל אֶת הוּא מִמֶּךָ וְלֹא דָחַקָה הוּא : לֹא
בְשֵׁמִים הוּא לֵאמֹר מִי יַעֲלֶה לָנוּ הַשְּׂמִימָה וְיִקַּח לָנוּ
13 וְיִשְׁמַעְנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָה : וְלֹא מַעֲבֵר לִים הוּא לֵאמֹר
מִי יַעֲבֵר לָנוּ אֶל-עֵבֶר הַיָּם וְיִקַּח לָנוּ וְיִשְׁמַעְנוּ אֹתָהּ
14 וְנַעֲשֶׂנָה : כִּי קָרוֹב אֵלֶיךָ הַדְּבָר מְאֹד בְּפִיךָ וּבִלְבָבְךָ
טו לַעֲשׂוֹתָ : ס רָאָה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת-
16 הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב וְאֶת הַמּוֹת וְאֶת הָרָע : אֲשֶׁר אָנֹכִי
מְצַוֶּה הַיּוֹם לֵאמֹר אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִלְכֹת בְּדַרְכֵי
וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְחַיִּית וּרְבִית וּבִרְכָךְ
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּאָרֶץ אֲשֶׁר-אֶתָּה בָּא שָׂמָה לְרִשְׁתָּהּ :
17 וְאִם-יִפְנֶה לְבַבְךָ וְלֹא תִשְׁמַע וְנִדְחַת וְהִשְׁתַּחֲוִית
18 לְאֱלֹהִים אֲחֵרִים וְעַבַדְתָּם : הִנֵּה תִּלְכֶם הַיּוֹם כִּי אֲבֹד
הָאֲבֹדִים לֹא תֵאָרִיכֵן יָמִים עַל-הָאָדָמָה אֲשֶׁר אֶתָּה
19 עִבֵר אֶת-הַיַּרְדֵּן לָבוֹא שָׂמָה לְרִשְׁתָּהּ : הִעֲרַתִּי בְּכֶם
הַיּוֹם אֶת-הַשָּׁמַיִם וְאֶת-הָאָרֶץ הַחַיִּים וְהַמּוֹת נָתַתִּי
לְפָנֶיךָ הַבְּרִכָּה וְהַקְּלָלָה וּבַחֲרַת בְּחַיִּים לְמַעַן תַּחֲוֶה
2 בְּאֶת-הַזֹּרֵעַ : לֵאמֹר אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמַע בְּקִלּוֹ
וְלִדְבַק-הֵבֹ כִּי הוּא חַיִּיךָ וְאָרֶךְ יָמֶיךָ לְשִׁבְרַת-עַר-
הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאַבְרָהָם לֵאמֹר הֵם לִי צֶחֶק
וְלִיעֻקֵּב לְתֵת לָהֶם :

52 נב פ פ פ

Cap. xxxi. Moshe sese privat officio suo, & in ejus locum introducit Febofuaah, quem animo confir-

לא וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל-
2 ישראל : ויאמר אלהם בן מאה ועשרים שנה אנכי
היום לא אוכל עוד לצאת ולבוא ויהוה אמר אלי לא
3 תעבר את הירדן הזה : יהוה אלהיך הוא י עבר
לפניך הוא ישמיד את הגוים האלה מלפניך וירשתם
הושע

4 יהושע הוא עבר לפניך כאשר דבר יהוה: ועשה
 יהוה להם כאשר עשה לסיחון ולעוג מלכי האמרי
 ולארצם אשר השמיד אתם: ונתנם יהוה לפניכם
 ועשיתם להם ככל המצוה אשר צוית אתכם: חזקו
 ואמצו אל תיראו ואל תערצו מפניהם כפי יהוה
 אלהיך הוה ההלך עמך לא ירפך ולא יעזבך:

mat. & po-
 pulum, ad
 terram expu-
 gnationem;
 illisque au-
 xilium di-
 vinum cer-
 to promit-
 tit.

5 ויקרא משה ליהושע ואמר אליו לעיני
 כל ישראל חזק ואמץ כי אתה תבוא את העם הזה
 אל הארץ אשר נשבע יהוה לאבותם לתת להם

9 ואתה תנחילנה אותם: ויהוה הוא ההלך לפניך
 הוה יהיה עמך לא ירפך ולא יעזבך לא תירא ולא

9 Mosch
 tradit Le-
 vitis Legem
 scriptam.

10 תחת: וכתב משה את התורה הזאת ויתנה אל
 הכהנים בני לוי הנשאים את ארון ברית יהוה ואל
 כל זקני ישראל: ויצו משה אותם לאמר מקץ שבעי

10 fubet
 septimo
 quoque an-
 no omnem
 populum If-
 rael, homi-
 nes & mu-
 lieres, par-
 vulos &

11 שנים במעד שנת השמטה בחג הסוכות: בכוא כל
 ישראל לראות את פני יהוה אלהיך במקום אשר
 יבחר תקרא את התורה הזאת נגד כל ישראל

peregrinos,
 in festo Ta-
 bernaculo
 apparere; & Le-
 gem hanc
 coram om-
 nibus le-
 gi.

12 באזניהם: הקהל את העם האנשים והנשים והטף
 ונרך אשר בשעריך למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו
 את יהוה אלהיכם ושמרו לעשות את כל דברי

12 Deus pre-
 cipit Mosch,
 ut simul
 cum Jeho-
 suah coram
 Taberna-
 culo appa-
 reat, ut
 agenda illi
 commendat.

13 התורה הזאת: ובניהם אשר לא ידעו ישמעו
 ולמדו לראות את יהוה אלהיכם כל הימים אשר
 אתם חיים על הארמה אשר אתם עברים את הירדן
 שמה לרשתה:

14 Deus
 16 Deus

פ
 14 ויאמר יהוה אל משה הן קרבו ימך למות קרא את
 יהושע והתיצבו באהל מועד ואצוננו וילך משה

15 ויהושע ויתיצבו באהל מועד: וירא יהוה באהל
 16 בעמוד ענן ויעמד עמוד הענן על פתח האהל: ויאמר
 יהוה

16 Deus

*pradicit
Moseh,
quod post
ejus obitum
populus ille
derelinquet
eum, &
deos alie-
nos sectabi-
tur: itaque
scribat can-
ticum, &
illud offen-
dat populo,
ut sit illis
in testimo-
nium, quod
pronuncia-
vit eis o-
mnia ipso-
rum infor-
tunia, &
calamita-
tes, si Deum
relinque-
rent.*

יהוה אל משה הנך שכב עם אבותי וקם העם הזה
ונגה אחרי אלהי נכר הארץ אשר הוא בא שמה
בקרב ויעובני והפר את בריתי אשר כרתי אתו :
17 והיה אפי כו ביום ההוא ועובתים והסתרות פני מהם
והיה לאכל ומצאהו רעות רבות וצרות ואמר ביום
ההוא הלא על כי אין אלהי בקרבי מצאוני הרעות
18 האלה : ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל
19 הרעה אשר עשה כי פנה אל אלהים אחרים : ועתה
כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני
ישראל שימה בפיהם למען תהיה לי השירה
כ הזאת לעד בבני ישראל : כי אביאנו אל
המדמה אשר נשבעתי לאבותיו זבת חלב
ודבש ואכל ושבע ודשן ופנה אל אלהים
אחרים ועבדום ונאצוני והפר את בריתי :
21 והיה כי תמצאן אתו רעות רבות וצרות וענתה
השירה הזאת לפניו לעד כי לא תשכח מפי זרעו כי
ידעתי את יצרו אשר הוא עשה היום בטרים
22 אביאנו אל הארץ אשר נשבעתי : ויכתב משה את
23 השירה הזאת ביום ההוא וילמדה את בני ישראל ויצו
את יהושע בן נון ויאמר חזק ואמץ כי אתה תביא את
בני ישראל אל הארץ אשר נשבעתי להם ואנכי אהיה
24 עמך : והיו ככלות משה לכתב את דברי התורה
כה הזאת על ספר ער תמס : ויצו משה את הלויים נשאי
26 ארון ברית יהוה לאמר : לקח את ספר התורה הזה
ושמתם אתו מצד ארון ברית יהוה אלהיכם והיה שם
27 בקל לעד : כי אנכי ידעתי את מרד ואת ערפך הקשה
הן בעודני חי עמכם היום ממרים היתם עם יהוה ואף
28 כי אחרי מותי : הקהילו אלי את כל זקני שבטיכם
ושטריכם

*Deus ani-
mum addit
Jehosuah
ad terra
promissionis
oppugna-
tionem.
25 Moseh
jubet li-
brum Legis
juxta ar-
cam testa-
menti re-
poni.*

וְשִׁטְרִיכֶם וְאֶדְבַרְהָ בְּאָזְנֵיהֶם אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
 וְאֶעֱיֶדְהָ בְּכֶם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ : כִּי יִדְעֵתִי
 אַחֲרַי מוֹתִי כִּי הִשְׁחַתְתָּ תִּשְׁחַתְּוּ וְסִרְתֶּם מִן
 הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶתְכֶם וְקִרְאתֶם אֶתְכֶם הֲרַעַה
 בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים כִּי תַעֲשׂוּ אֶת־הַרְעָ בְּעֵינֵי יְהוָה
 לְהַכְעִיסוֹ בַּמַּעֲשֵׂה יְדֵיכֶם : וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה בְּאָזְנֵי כָל־
 קְהַל יִשְׂרָאֵל אֶת־דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת עַד תָּמָס :

*Profert Mo-
 seh in auri-
 bus totius
 Israël pra-
 dicti canti-
 ci verba.*

פ פ פ נג 53

וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי פִי : לֵב
 2 תִּזְלַל כִּטְלָא אִמְרֵתִי
 וְכַרְבִּיבִים עָלַי עֲשׂוּב :
 3 הִבּוּ גֵדְלָא לְאֱלֹהֵינוּ :
 4 כִּי כָל־דְּרָכֵינוּ מִשְׁפָּט
 צְדִיק וְיֵשֶׁר הוּא :
 ה דוֹר עֵקֶשׁ וּפְתִלְתַּל : ה
 6 עִם נֶבֶל וְלֹא חֶכֶם
 הוּא עֲשֵׂה וַיִּכְנַע :
 7 בֵּינוּ שְׁנוֹת דֶּרֶךְ וְדֶרֶךְ
 זָקֵנָה וַיֹּאמְרוּ לָהּ :
 8 כְּהַפְרִידוּ בְנֵי אָדָם
 לְמַסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל :
 9 יַעֲקֹב חֶבֶל נִחְלָתוֹ
 וּכְרָתוֹ יִלְלֵי שָׁמַיִם
 יִצְרְנָהוּ כְּאִישׁוֹן עֵינָיו :
 11 עַל־גְּזוּלָיו יִרְחַף
 יִשְׁאַהוּ עַל־אֲבֵרָתוֹ :
 12 וַאֲזַן עֲמוֹ אֵל נִכְרָה
 יִרְכַּבְהוּ

הָאָזְנוֹ הַשָּׁמַיִם וְאֶדְבַרְהָ
 יַעֲרַף כַּמַּטְרָא לְקַחֵי
 כְּשַׁעִירִים עָלֵי דְשָׂא
 כִּי שֵׁם יְהוָה אֶקְרָא
 הַצּוֹר תָּמִים פַּעֲלוֹ
 אֵל אֱמוּנָה וַאֲזַן עוֹלָם
 שְׁחַת לֹו לֹא בְנֵי מוֹמָם
 הָ לִיהוָה תִּגְמְלֹו זֹאת
 הַלֹּוֹא הוּא אֲבִיךָ קִנְיָךְ
 זְכֹר יְמוֹת עוֹלָם
 שְׂאֵל אֲבִיךָ וַיִּגְדֶּךָ
 כְּהִנְחַל עֲלִיוֹן גּוֹיִם
 יִצַּב גְּבֻלַת עַמִּים
 כִּי חֶלֶק יְהוָה עִמּוֹ
 יִמְצָאֵהוּ בְּאָרֶץ מִדְּבָר
 יִסְבְּכָנְהוּ יְבוֹנְנָהוּ
 כְּנִשְׂרֵי עֵיר קִנּוֹ
 יִפְרֹשׁ כְּנַפְיוֹ יִקְחָהוּ
 יְהוָה בְּרַד יִנְחָנוּ

*Cap. xxxii.
 Hujus can-
 tici utili-
 tas.*

*Recta Dei
 justitia in
 omnibus
 operibus
 ejus.*

*Origo, &
 initium Is-
 rael, donec
 eos in terra
 promissionis
 cum sum-
 ma felicitate
 Deus re-
 quiescere
 fecit.*

6 ה' רכתי
 והוא חיב
 בפני עצמו

13 י
 14 ה
 15 ו
 16 ו
 17 ב
 18 ל
 19 ו
 כ
 א
 20 ב
 21 ב
 22 ו
 23 ו
 24 ה
 ו
 כ
 26 ו
 27 א
 פ
 28 ו
 29 ו
 ל
 י

13 ירכבו על במותי ארץ
 וינקחו רבש מסלע
 14 חמאת בקר וחלב צאן
 ואילים בני כשן ועתודים
 15 ודם ענב תשתה חמר:
 שמנת עבית כשית
 16 וינבל צור ישעתו:
 17 בתועבת יכעיסהו:
 אלהים לא ידעום
 18 לא שערום אבותיכם:
 19 ותשכח אל מהללך:
 כמעס בניז וכנתיו:
 אראה מה אחריתם
 20 בנים לא אמן בסם:
 כעסוני בהבליהם
 21 בגוי נבל אכעיסם:
 ותיקד עד שאול תחתית
 22 ותלהט מוסרי הרים:
 23 חצי אכלה בסם:
 וקטב מרירי
 כה עם חמת זחלי עפר:
 ומחדרים אימה
 24 ונק עם איש שיבה:
 25 אשכיתה מאנו שזכרם:
 פנינו צרימו
 26 ולא יהוה פעל כל זאת:
 27 ואין בהם תבונה:
 לבינו לאחרייתם:

ויאכל תנובת שרי ויחיה
 ושמן מחלמיש צור:
 עם חלב כרים
 עם חלב כליות חמה
 וישמן ישרון ויבעט
 ויטש אלוה עשהו
 יקנאו כורים
 יזבחו לשרים לא אלה
 חרשים מקרב באו
 צור ילך תשי ועירא
 וירא יהוה וינאץ
 ויאמר אסתירה פני מהם
 כי דור תהפכת המה
 הם קנאוני בלא אל
 ואני אקניאם בלא עם
 כי אש קדחה באפי
 ותאכל ארץ ויבלה
 אספיה עלימו רעות
 מזו רעב ולחמי רשף
 ושן בהמת אשלח בסם
 מחוץ תשכל חרב
 גם כחור גם כתולה
 אמרתי אנפאיהם
 לולי כעס אויב אגור
 פן יאמרו ידנו רמה
 כי גוי אבד עצות המה
 לו חכמו ישבילו זאת
 איכה ירדף אחד אלף
 ושנים

Populi peccatum in terra, ejusque ingratitude erga Deum.

Horribile populi supplicium, quod propter peccata sua passus est.

Error gentium, quod victorias suas potentia tribuant, non

אם לא כי צורם מחרם
 31 כי לא כצורנו צורם
 32 כי מגפן סדם גפנם
 ענבמו ענבי רוש
 33 חמת הנזנים ינים
 34 הלא הוא כמס עמרי
 לי נקם ושלם לה
 כי קרוב יום אידם
 36 כי ידן יחזה עמו
 כי יראה כי אולת יד
 37 ואמר אי אלהימו
 38 אשר חלב זבחימו יאכלו
 יקומו ויעזרכם
 39 ראוי עתה כי אני הוא
 אני אמית ואחיה
 ואין מדי מציר
 ואמרת חי אנכי לעלם מ
 ותאחו במשפט ידי
 ולמשנאי אשלם : קמז בוק
 42 וחרבי תאכל בשר
 מראש פרעות אויב
 43 כי דם עבדיו יקום
 וכפר אדמתו עמו :

ושנים ניסורבכה
 ויהוה הסגידם :
 ואיבינו פלילים :
 ומשדמת עמרה
 אשכלת מדרת למו :
 וראש פתנים אכזר :
 חתום באוצרתו :
 לעת תמוט רגלם
 וחש עתרת למו :
 ועל עבריו יתנחם
 ואפס עצור ועזוב :
 צור חסיובו :
 ישתו יין נסיכם
 יהי עליכם סתרה :
 ואין אלהים עמרי
 מחצתי ואני ארפא
 כי אשא אל שמיסדי
 אם שנותי ברק חרבי
 אשיב נקם לצרי
 אשכיר חצי מדם
 מדם חלל ושביה
 הרנינו גוים עמו
 ונקם ישיב לצרו

autem Dei voluntati, qui in ipsorum manus tradit illos ad eorum supplicium.

Ultio, quam Deus faciet in nationibus propter ea, quae in populum suum iniquè egerunt : & quod omnia illa operatus est Deus, qui terram, & populum suum expiabit.

פ

44 ויבא משה וידבר את כל דברי השירה הזאת באזני העם הוא והושע בן נון :
 ויכל משה לדבר את כל מה הדברים האלה אל כל ישראל :
 46 ויאמר אלהם שימו לבבכם לכל הדברים אשר אנכי מעיד בכם היום
 אשר

Moseh celebratum jam canticum commendat Israël, ac ut attentè considerent

omnia, quae in illo testatur ipsis, nec non ea filius suis commendent.

47 Deus jubet Moyses ascendere in montem Nobo, ut inde terram promissionis aspiciat: illam enim non ingredietur.

אשר תצום את בניכם לשמר לעשות את כל דברי התורה הזאת: כי לא דבר רק הוא מכם כיהוה חייכם ובדבר הזה תאריכו ימים על האדמה אשר אתם עברים את הירדן שמה לרשתה: פ
47 וידבר יהוה אל משה בעצם היום הזה לאמר: עלה אל הר העברים הזה הר נבו אשר בארץ מואב אשר על פני ירחו וראה את הארץ כנען אשר אני נתן לבני ישראל לאחזה: ומת בהר אשר אתה עלה שמה והאסף אל עמך כאשר מת אהרן אחיך בהר ההר ויאסף אל נעמיו: על אשר מעלתם בי בתוך בני ישראל במי מריבת קדש מדבר צן על אשר לא קרשתם אותי בתוך בני ישראל: כי מנגד תראה את הארץ ושמה לא תבוא אל הארץ אשר אני נתן לבני ישראל:

פ פ פ נר 54

Cap. xxxiii. Moyses morti propinquus benedicit populo Israel unicuique tribui seorsim; Et in primis Legem à Deo datam illis in memoriam revocat. 6 Benedicatio, qua benedixit Rehuben. 7 Benedicatio Jehudab. 8 Benedicatio Levi.

וזאת הברכה אשר ברך משה אישה אלהים את בני ישראל לפני מותו: ויאמר יהוה מסיני ברא ורח משעיר למו הופיע מהר פארן ואתה מרכבת קדש מימינו אשדת למו: אף חבב עמים כל קדשיו בידך והם תכו לרגלך ישא מדברתיך: תורה צוה לנו ה משה מורשה קהלת יעקב: ויהי בישרון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל: יחי ראובן ואל ימתו יהי מתיו מספר: וזאת ליהודה ויאמר שמע יהודה קול יהודה ואל עמו תביאנו ידיו רב לו ועזר מצריו תהיה: פ
8 וילוי אמר תמיד ואוריד לאיש חסידך אשר נסיתו במספה תריבהו על מי מריבה: האמר לאביו ולאמו לאראיתיו ואת אחיו לא הפיר ואת בנו לא ידעבי שמרו ז א כג

CAP. 33. דברים וזאת הברכה לג

שמרו אמרתך ובריתך ינצרו: יורו משפטך ליעקב

ותורתך לישראל שימו קטורה באפק וכליל על

מזבחך: ברכה יהוה חילו ופעל ידיו תרצה מהן מתנים 11

קמיו ומשנאו מן יקומו: 12 *Benedictio Benjamin.*

ידיד יהוה ישכן לבטח עליו חפף עליו כל היום ובין

כתפיו שכן: 13 *Benedictio Joseph.*

יהוה ארצו ממגד שמים מטל ומתהום רבצת תחת: קמז כ"ק

וממגד תבואת שמש וממגד גרש ירחים: ומראש 14 טו

הררי קדם וממגד גבעות עולם: וממגד ארץ ומלאה 16

ורצון שכני סנה תבואתה לראש יוסף ולקדקד נזיר

אחיו: בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו בהם 17

עמים ינגח יחדו אפסי ארץ והם רבבות אפרים והם

אלפי מנשה: 18 *Benedictio Zebulun.*

ולזבולן אמר שמח זבולן

בצאתך ויששכר באהליך: עמים הר יקראו שם יזבחו 19

ובחי צדק כי שפע עמים ינקו ושפני טמוני חול:

ולגד אמר ברוך מרחיב גר כלביא כ 21 *Benedictio Gad.*

שכן וטרף זרוע אף קדקד: וירא ראשית לוכי שם

חלקת מחקק ספון ויתא ראשי עם צדקת יהוה עשה קמז כ"ק

ומשפטיו עם ישראל: 22 *Benedictio Dan.*

ולדן אמר דן גור

אריה יזנק מן הבשן: ולנפתלי אמר נפתלי שבע 23 *Benedictio Naphtali.*

רצון ומלא ברכת יהוה יסודרו ירשה: 24 *Benedictio Aser.*

ולאשר אמר ברוך מבנים אשר יהי רצון אחיו

וטבל בשמן רגלו: ברזל ונחשת מנעלה וכימיה דבאה: כה

אין כאל ישרון רכב שמים בעזרה ובגאותו שחקים: 26 *Benedictio universo populo generaliter.*

מענה אלהי קדם ומתחת זרעתי עולם ויגרש מפניך

אויבוי אמר השמר: וישכן ישראל בטח בדר עיני עקב

אל ארץ דגן ותירוש אף שמיו יערפו טל: אשריך 27 *Deum servatorem et protectorem suum deprecando.*

ישראל מי כמוך עם נושע ביהוה מגן עזרה ואשר חרב

גאותך

גאותך ויכחשו איביך לך ואתה על כמותימו תדרוך :

Cap. xxxiv.

Moseh ascendit in montem

Nebo, unde

Deus uni-

versam ter-

ram illi pro-

lixè osten-

dit; & ibi

moritur

Moseh, &

sepultus est,

neque un-

quam co-

gnovit qui-

quam sepul-

chrum ejus.

7 Ætas Mo-

seh, quando

è vita mi-

gravit, 120

annorum.

9 Jehosuah

mansit spi-

ritu divino

plenu

quod Moseh

manus suas

ei imposue-

rat.

10 Non sur-

rexit am-

plius Pro-

pheta, sicut

Moseh.

ויעל משה מערבת מואב אל הר נבו ראש

הפסגה אשר על פני ירחו ויראהו יהוה את כל הארץ

2 את הגלעד עד דן : ואת כל נפתלי ואת ארץ אפרים

3 ומנשה ואת כל ארץ יהודה עד הים האחרון : ואת

הנגב ואת הפכר בקעת ירחו עיר התמרים עד צער :

4 ויאמר יהוה אליו ואת הארץ אשר נשבעתי לאבותי

ליצחק וליעקב לאמר לזרעך אתננה הראיתך בעיניך

ה ושמה לא תעבר : וימת שם משה עבד יהוה בארץ

6 מואב על פי יהוה : ויקבר אתו בני בארץ מואב מול

בית פעור ולא ידע איש את קברתו עד היום הזה :

7 ומשה בן מאה ועשרים שנה במתו לא כהתה עינו

8 ולא נס לחה : ויבכו בני ישראל את משה בערבת

9 מואב שלשים יום ויתמו ימי בכי אבל משה : ויהושע

בן נון מלא רוח חכמה כיסמך משה את ידיו עליו

וישמעו אליו בני ישראל ויעשו כאשר צוה יהוה את

11 משה : ולא קם נביא עוד בישראל כמשה

אשר ידעו יהוה פנים אל פנים : לכל האתת

והמופתים אשר שלחו יהוה לעשות בארץ

13 מצרים לפרעה ולכל עבדיו ולכל ארצו : ולכל

היר החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה

לעני כל ישראל :

לך

גשלמו חמשה חומשי תורה : תהלה לאל גדול ונורא

חוק

סכום ז ב ב